

Miia Myllymäki

**TUOTTEISTAMISEN HYÖDYNTÄMINEN KOULUTUSPALVELUN
KEHITTÄMISTYÖSSÄ**

Hevosopiston hevospalveluohjaajakoulutuksen laajentaminen raviurheiluun

TUOTTEISTAMISEN HYÖDYNTÄMINEN KOULUTUSPALVELUN KEHITTÄMISTYÖSSÄ

Hevosopiston hevospalveluohjaajakoulutuksen laajentaminen raviurheiluun

Miia Myllymäki
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Palveluliiketoiminnan kehittäminen
(ylempi AMK)
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Luonnonvara-alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, palveluliiketoiminnan kehittämisen tutkinto-ohjelma

Tekijä(t): Miia Myllymäki

Opinnäytetyön nimi: Tuotteistamisen hyödyntäminen koulutuspalvelun kehittämistyössä – Hevosopiston hevospalveluohjaajakoulutuksen laajentaminen raviurheiluun

Työn ohjaaja(t): Outi Virkkula

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2024

Sivumäärä: 59 + 4 liitettä

Opinnäytetyön kehittämistehtävän tavoitteena oli laajentaa Hevosopiston koulustarjontaan uusi hevostalouden perustutkintoon sisältyvä koulutuspolku, joka tarjoaa hevospalveluohjaajaopiskelijoille mahdollisuuden suuntautua raviurheiluun. Lähtötilanteessa Hevosopisto järjestää ratsastukseen suuntautuvaa hevospalveluohjaajakoulutusta. Kehittämistehtävän taustalla on halu lisätä ravipalveluihin liittyvää koulutusta ja vastata raviurheilun tarpeeseen löytää alalle uusia toimijoita. Raviurheilun harrastajamäärä on viime vuosina laskenut ja strategisista toimista kuten nuorisotoiminnan vahvistamisesta ja ravikoulujen lisäämisestä on keskusteltu. Kehittämistehtävässä syntynyt koulutuspolku on tavoitteena toteuttaa yhdessä työelämän kanssa. Opinnäytetyön tietoperustassa esitellään hevostalouden ammatillista koulutusta ja raviurheilun tunnuslukuja Suomessa. Lisäksi tietoperustassa kerrotaan työelämätaidoista ja -pedagogiikasta ja yhteistyön kehittymisestä kumppanuudeksi.

Kehittämistyössä uusi koulutuspolku tuotteistettiin. Tarpeen ja lähtötilanteen määrittelyn jälkeen tuotteistamisen prosessi eteni oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen edustajia osallistaviin yhteiskehittämisen kahteen vaiheeseen. Vaiheissa ravisteltiin näkemyksiä ja luotiin yhteinen ymmärrys koulutuksen toteuttamisesta. Yhteiskehittäminen toteutettiin verkkotapaamisissa ja työskentelyssä käytettiin palvelumuotoilun työkaluja fokusryhmäkeskustelua, aivoriittä ja tulevaisuuden muistelua.

Yhteiskehittämisen tulosten perusteella varmistettiin, että raviurheiluun suuntautuvan vaihtoehdon toteuttamisen edellytykset hevospalveluohjaajaopiskelijoille täyttyvät. Tuloksissa tarkastellaan, miten opintojen sisältö ja oppiminen jakaantuvat oppilaitoksen, työelämän ja näiden rajapintojen välille ja minkälaisia tarpeita ja haasteita koulutuksen toteuttamisessa on. Tulosten perusteella tehtiin johtopäätös siitä, miten oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen välille pystyttäisiin muodostamaan onnistunut ja jatkuva kumppanuus. Koulutuspolusta muodostettiin kuvaus, jossa esitetään tutkintoon yhteiskehittämisen perusteella vakioidut ja räätälöitävät tutkinnon osat. Kehittämistehtävän jälkeen tuotteistamisen viimeisissä vaiheissa koulutuspolkua testataan ja kehitetään loppuun opiskelijoiden ja työelämäedustajien arvioinnin ja palautteen perusteella. Kehittämistehtävä rajautuu ajallisista syistä koulutuspolun kuvauksen valmistumiseen ja koulutuksen ensimmäinen kokeilu jää opinnäytetyön ulkopuolelle. Kehittämistehtävässä suunniteltua työelämäyhteistyön mallia pystytään hyödyntämään myös muiden ammatillisten koulutusten organisoimisessa.

Asiasanat: Ammatillinen koulutus, raviurheilu, hevospalveluohjaaja, työelämäyhteistyö, kumppanuus, tuotteistaminen, palvelumuotoilu

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Master of Natural Resources, Degree Programme in Service Business Development

Author(s): Miia Myllymäki

Title of thesis: Benefit of Productization in the Work of Developing Educational Service - Expansion of Equine College's Equestrian Service Instructor Education to Trotting

Supervisor(s): Outi Virkkula

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024

Number of pages: 59 + 4 appendices

The thesis's development task examined the prerequisites for expanding Equestrian College's education to include a new education path for equestrian service instructor students, whose orientation option would be trotting. A new education path is included in the Vocational Qualification in Horse Care and Management. At present Equine College provides similar education for riding-oriented students. New educational path is to be implemented in cooperation with working life. The background of the development task is the desire to increase education related to trotting services and the number of people involved in trotting. In recent years, the number of enthusiasts in trotting has been on a declining trend, and strategic actions such as strengthening youth activities and establishment of trotting schools have been discussed. The knowledge base of the thesis presents all vocational qualification in horse care and management and the key figures of trotting in Finland. In addition, the knowledge base provides information on working life skills and pedagogy and the development of cooperation into a partnership.

In the development work, the new education path was designed using productization. After the need and baseline were defined, the productization process progressed to the two stages of co-development that involved representatives of the educational institution, trotting tracks, and trotting and pony trotting schools. The phases shook up views and created a common understanding of the implementation of education. Co-development was carried out in online meetings and tools for service design were used in the work. Based on the results of the co-development, it was ensured that the prerequisites for the implementation of the trotting based education for equestrian service instructor students were met. The results examine how the contents of studies and learning are divided between the educational institution, working life and these interfaces, and what kind of needs and challenges there are in implementing education. A description of the educational path was made, and it presents the parts of the degree that are standardized and customized. In the final stages of productization, the educational path is tested and developed based on the assessment and feedback of students and working life representatives. The development task is limited to the completion of the description of the educational path for temporal reasons, and the first experiment in education is excluded from the thesis. The working life co-operation model designed in the development task can also be used to organize other vocational education and training.

Keywords: Vocational education, trotting, equestrian services instructor, working life cooperation, companionship, productization, service design

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	HEVOSTALOUDEN AMMATILLINEN KOULUTUS SUOMESSA.....	10
2.1	Hevostalouden perustutkinto	10
2.2	Hevostalouden ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	10
2.3	Osaamisen osoittaminen ja arviointi ammatillisessa koulutuksessa	11
2.4	Hevosopisto Oy	12
3	TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA.....	13
3.1	Työelämässä oppiminen ammatillisessa koulutuksessa.....	13
3.2	Työelämäpedagogiikka ja työelämätaidot.....	14
3.3	Oppilaitoksen ja työpaikan välinen yhteistyö	15
3.4	Yhteistyöstä kumppanuuteen	17
4	RAVIURHEILU JA RAVIPALVELUT	20
4.1	Suomalaisen raviurheilun tunnuslukuja	20
4.2	Ravi- ja poniravikoulut Suomessa	22
5	HEVOSOPISTON HEVOSPALVELUOHJAAJAKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN TUOTTEISTAMISTA KÄYTTÄMÄLLÄ.....	24
5.1	Palvelujen kehittäminen tuotteistamalla.....	24
5.2	Hevospalveluohjaajakoulutuksen tuotteistaminen opinnäytetyöprosessina.....	26
5.3	Tuotteistamisen nykytilanteen määrittely	27
6	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TOTEUTUS	30
6.1	Hevospalveluohjaajakoulutuksen kehittäminen palvelumuotoilun työkaluja hyödyntäen.....	30
6.2	Näkemyksen ravistelu ja yhteisen ymmärryksen rakentuminen	31
6.3	Yhteisen ymmärryksen saavuttaminen.....	32
6.4	Koulutuspalvelun kokeileminen, arviointi ja käyttöönotto.....	33
7	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TULOKSET	35
7.1	Koulutuksen sisältö ja toteutuksen rajapinnat.....	35
7.2	Hevospalveluohjaajakoulutuksen koulutuspolun kuvaus	39
7.3	Työelämäyhteistyön tarpeet ja haasteet koulutuksen toteutuksessa	41
7.4	Kumppanuuden rakentuminen oppilaitoksen ja työelämän välille	46
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	48

8.1	Koulutuspolun prototyyppi ja sen kriittiset pisteet	48
8.2	Tarpeisiin ja haasteisiin vastaaminen	50
8.3	Kumppanuus	51
9	POHDINTA	53
	LÄHTEET	55
	LIITTEET	60

1 JOHDANTO

Suomalaisen raviurheilun toimintaympäristö elää muutoksessa. Hevosien yhteiskunnassa hyvinvointia tuottava merkitys on kasvanut. Monet hevosalan harrastajat etsivät uudenlaisia tapoja hankkia elämyksiä hevosten parissa. Samaan aikaan vähentyneet ravihevosten ja harrastajien määrät vaativat toimenpiteitä raviurheilun vetovoimaisuuden säilyttämiseksi ja elinkeinon turvaamiseksi alan ammattilaisille. Erityisesti raviurheilun nuorisotoiminnan vahvistaminen niin harrastus- kuin järjestötoiminnassa on edellytys lajin jatkumolle. (Vidgrén ym. 2022, 5.)

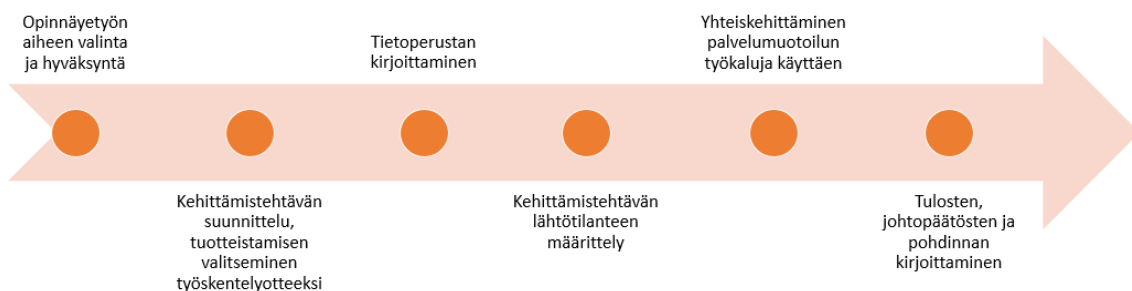
Opinnäytetyön kehittämistehtävänä on selvittää edellytykset laajentaa hevosalan perustutkintoon sisältyvää hevospalveluohjaajakoulutusta Ypäjän Hevosopistolla lisäämällä nykyisen ratsastukseen painottuvan opinno rinnalle raviurheiluun suuntautuva vaihtoehto. Raviurheiluun laajeneva keskittyvä hevospalveluohjaajakoulutus antaa mahdollisuuden opiskella ohjaamisen pedagogiikkaa ja taitojen opettamista myös niille opiskelijoille, joille ratsastus ei ole vahvin hevosammattilaisuuden muoto. Kehitettävän opintokokonaisuuden tavoite on tukea raviurheilua muuttuvassa toimintaympäristössä koulutuksen kautta. Raviurheiluun suuntautuva hevospalveluohjaaja voi työskennellä ravi- ja poniravikouluissa tai kehittää ravipalveluita omassa yrityksessään. Raviradoille ja ravi- ja poniravikouluille koulutuksen hyötyjä voidaan nähdä jo opiskelijoiden opintojen aikana. Vaikka ohjaaminen vaatii työpaikalta lisäpanostuksia, osaamisen kehittyessä opiskelijat pystyvät työskentelemään työyhteisön osana. Hevosalan ammatillinen koulutus vahvistaa osaamista myös niiden opiskelijoiden kohdalla, jotka eivät jää alalle, mutta palaavat hevosten pariin harrastajina.

Suomen ammatillisen koulutuksen tavoite on kouluttaa osaajia työelämän tarpeeseen (Opetushallitus 2024a). Ammatilliseen koulutukseen sisältyy työelämässä oppimisen jaksoja, joiden aikana opiskelijat harjaannuttavat ammatti- ja työelämätaitojaan sekä osoittavat osaamistaan (Opetushallitus 2024b). Raviurheiluun painottuvan hevospalveluohjaajakoulutuksen kehittämisen edellytys on löytää soveltuvia työpaikkoja, kuten raviratoja ja ravi- ja poniravikouluja, opiskelijoiden työelämässä oppimista varten. Tavoitellun työelämäyhteistyön aikana työelämän edustajilla on mahdollisuus päästä vaikuttamaan koulutukseen sisältöön ja sen kehittämiseen työelämän tarpeita vastaavaksi. Hyvän työelämäpedagogiikan onnistuminen vaatii toimivan oppilaitoksen ja työelämän välisen vuorovaikutuksen. Parhaimmillaan yhteistyöstä kehittyy jatkuva kumppanuus.

Opinnäytetyön tietoperustassa tarkastellaan tarkemmin työelämäpedagogiikan ja työelämätaitojen määritelmiä, työelämäyhteistyön hyötyjä ja haasteita sekä kumppanuuden rakentumista.

Hevospalveluohjaajakoulutuksen kehittämistyössä hyödynnetään tuotteistamisen ketterää mallia. Opinnäytetyössä perehdytään tuotteistamiseen menetelmänä ja perustellaan käytetyn mallin soveltuvuus koulutuspalvelun uudistamiseen. Tuotteistamisen vaiheet alkavat tarpeen tunnistamisesta ja tavoitteen asettamisesta, joita seuraa lähtötilanteen määrittely, ajatusten ravistelu ja yhteisen ymmärryksen saavuttaminen. Koulutuspalvelu voidaan aloittaa kesken kehittämistyön ja ensimmäisiä palvelun tuottamia kokemuksia arvioidaan asiakkaiden kanssa. Lopullinen koulutuspalvelun käyttöönotto tapahtuu, kun arviointiin perustuva jatkokehittäminen on tehty. (Tuominen ym. 2015, 10–12).

Opinnäytetyön lähtötilanne on Hevosopiston hevospalveluohjaajien ratsastukseen painottuva koulutus, jonka rinnalle pyritään kehittämään raviurheilun suuntautumisvaihtoehto. Kehittämistyön asiakkaita osallistavat vaiheet toteutetaan verkkotapaamisissa, joissa palvelumuotoilun työkalujen avulla selvitetään koulutuksen järjestäjän sekä työelämän toimijoiden ajatuksia aiheesta ja lopulta muodostetaan yhteinen ymmärrys koulutuksen toteuttamisesta. Opinnäytetyön koulutuspalvelun kehittäminen rajautuu oppilaitoksen ja työelämän edustajien kesken luotuun raviurheiluun painottuvan hevospalveluohjaajakoulutuksen kuvaukseen. Koulutuksen testaus ja jatkokehittäminen tapahtuvat opinnäytetyön vaiheiden (kuviokuva 1) ulkopuolella.

KUVIO 1. Opinnäytetyön kehittämistehtävän etenemisen vaiheet

Hevosopiston ja lähialueiden raviratojen sekä ravi- ja poniravikoulujen yhteistyön kehittämisen ja kumppanuuden rakentamisen on tarkoitus tuottaa lisäarvoa kaikille osapuolille ja mahdollistaa opiskelijoiden laadukas ja työelämälähtöinen opetus. Parhaimmillaan kumppanuus tuottaa opiskelijoiden työelämässä oppimisen jaksojen lisäksi oppilaitoksen ja työpaikkojen rajapinnoilla tapahtuvaa toimintaa. Opinnäytetyö yhdistää oman työnkuvani hevostalouden opettajana ja raviurheilun harrastajana ja järjestötoimijana. Kehittämistehtävän kautta ammatillinen osaamiseni opetuksessa

ja raviurheilussa laajenee perinteisinä tunnetuista muodoista kohti tämän päivän tarpeeseen vastaavia uusia hevospalveluja. Isossa perspektiivissä opinnäytetyössä kehitettävä koulutus osallistuu raviurheilun jatkumoa turvaaviin toimenpiteisiin.

2 HEVOSTALouden AMMATILLINEN KOULUTUS SUOMESSA

Hevosalan ammatillista koulutusta tarjoaa kahdeksan oppilaitosta eri puolilla Suomea. Oppilaitosten koulutustarjonta vaihtelee perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoittain ja tutkintonimikkeittäin. Suomalaisia hevosalan osaajia arvostetaan kansainvälisesti. (Hippolis ym. 2022, 15.) Hevostalouden tutkinnoista perustutkinto on suunnattu sekä nuorille että aikuisille. Hevostalouden ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tavoitteena on syventää jo työkokemusta omaavien opiskelijoiden osaamista. Tutkintojen lisäksi hevosalan oppilaitokset tarjoavat lyhyt- ja täydennyskoulutusta. (Suomen Hippos ry 2023b.)

2.1 Hevostalouden perustutkinto

Hevostalouden perustutkinto muodostuu ammatillisista ja yhteisistä tutkinnon osista. Perustutkinto tarjoaa kolme eri vaihtoehtoista tutkintonimikettä, jotka ovat hevostenhoitaja, hevospalveluohjaaja ja ratsastuksenohjaaja. Kaikkiin tutkintonimikkeisiin sisältyvät ammatilliset pakolliset tutkinnon osat, jotka antavat opiskelijalle taidon huolehtia kokonaisvaltaisesti hevosten ja talliympäristön hoidosta sekä hevosten liikunnasta. Lisäksi opiskelija perehtyy kestäväen kehityksen periaatteisiin sekä hevosalan säädöksiin ja sopimuksiin. (Suomen Hippos ry 2023e.)

Perustaidot opittuaan hevostenhoitajaksi suuntaava perustutkinto-opiskelija perehtyy valinnaisten tutkinnon osien kautta esimerkiksi ratsu- tai ravihevosten hoitamiseen, ratsuhevosten kouluttamiseen, hevosvarusteiden valmistamiseen ja korjaamiseen tai peruskengittämiseen. Hevospalveluohjaajaopiskelijat hankkivat opinnoissaan osaamista hevosharrastepalveluiden ohjaamisesta ja asiakaspalvelusta, hevosten hoidosta sekä hevostaitojen opettamisesta. Ratsastuksenohjaajat opiskelevat ratsastuksen opettamista, hevosten hoidosta vastaamista sekä kehittävät omaa ratsastustaitoaan tutkinnossa vaaditulle tasolle. (Suomen Hippos ry 2023e.)

2.2 Hevostalouden ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

Ammattitutkinnon suorittanut henkilö on hevosalan ammattilainen, joka osaa huolehtia hevosten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja toimii alan yritystoiminnassa. Osaamisalavaihtoehtoina am-

mattitutkinnossa on kengittäminen, ravihevosten valmentaminen, hevoskasvatuksen tai hevosavusteisten palvelujen tuottaminen, ratsuhevosten valmentaminen ja kouluttaminen, hevosvarusteiden valmistaminen, hevoshieronta ja ratsastuksenopettajana toimiminen. (Suomen Hippos ry 2023c.) Hevostalouden erikoisammattitutkinto antaa erityisosaamisen hevosalan eri työtehtäviin osaamisaloittain. Erikoisammattitutkinnossa syvennyttään hevostallin toiminnan tai hevosurheilun johtamiseen, kengityksen asiantuntijana toimimiseen tai ratsastuksenopettamiseen. (Suomen Hippos ry 2023d.)

2.3 Osaamisen osoittaminen ja arviointi ammatillisessa koulutuksessa

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinto-opiskelijoille laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen osaamiseen kehittämissuunnitelma, jossa sovitaan opiskelijan puuttuvan osaamiseen hankkimisesta sekä osaamisen osoittamisesta ja arvioinnista. Opiskelijan osaamista arvioidaan työelämälähtöisesti ja osaamis- ja kriteeriperusteisesti opiskelun eri vaiheissa. Arvioinnilla kerätään tietoa opiskelijan osaamisen tasosta ja varmistetaan, että se vastaa tutkinnon perusteita. Arviointiin kuuluvat opiskelijan osaamisen tunnustamisen yhteydessä osaamisen ajantasaisuuden ja vastaavuuden arviointi, opintojen aikana palautteen antaminen opiskelijan osaamisen kehittymisestä ja lopulta osaamisen arviointi näytössä tai muussa osaamisen osoittamisessa. Huolimatta siitä, missä oppimisympäristössä opiskelija hankkii osaamista, hänellä on oikeus saada opetusta, ohjausta ja palautetta osaamisen kehittymisestään. (Opetushallitus 2024b.)

Ammatillisissa tutkinnon osissa opiskelija osoittaa osaamisena ensisijaisesti näytössä. Näytöt suunnitellaan yhdessä koulutuksen järjestäjän, työpaikan ja opiskelijan kesken aitojen työtehtävien yhteyteen työpaikoille. Vain perustelluista syistä näyttö voidaan toteuttaa muualla kuin työpaikalla. Opiskelijan näytössä osoittamaa osaamista voidaan täydentää yksilöllisesti muilla tavoin ainoastaan silloin, kun täydentämisestä on tutkinnon perusteisiin kirjattu. Ammatillisissa tutkinnon osissa arviointiin tarvitaan kaksi arvioijaa ja he ovat ensisijaisesti opettaja ja työelämän edustaja. Vähintään toisen arvioijan tulisi seurata näyttöä läsnä. Arvioijat tekevät näytön perusteella yhteisen arviointipäätöksen ja antavat arvosanan tutkinnon osasta. (Opetushallitus 2024b.)

Hevostalouden perustutkinnon tutkinnon perusteet ovat päivittyneet edellisen kerran elokuussa 2022 (ePerusteet 2022a). Tutkinnon perusteet on pyritty kirjoittamaan tekemistä kuvaavaan muotoon, sillä opiskelijan tulee osoittaa osaamisensa käytännön työtehtävissä tapahtuvassa näytössä.

Ammattitaito arvioidaan yksilöllisesti muulla tavalla ainoastaan siltä osin, kuin osaamista ei voida arvioida näytön perusteella. (ePerusteet 2022c.)

2.4 Hevosopisto Oy

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Hevosopisto Oy, jonka ylläpitämä Ypäjän Hevosopisto on Suomen suurin hevosalan oppilaitos. Yleishyödyllisen osakeyhtiön Hevosopisto Oy omistavat yhdessä Suomen valtio, Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry sekä Ypäjän, Jokioisten sekä Forssan kunnat. Oppilaitoksen lisäksi Hevosopisto toimii hevosurheilun valtakunnallisena valmennuskeskuksena. (Hevosopisto 2023a.)

Hevosopisto järjestää hevosalan toisen asteen ammatillista koulutusta perustutkinnosta erikoisammattitutkintoon saakka. Oppilaitoksen tavoitteena on kouluttaa hevosalan ammattilaisia, joiden osaaminen on myös kansainvälisesti kilpailukykyistä. Perustutkintoa voi Hevosopistolla opiskella joko päätoimisesti oppilaitoksessa tai vaihtoehtoisesti koulutus- tai oppisopimuksella työpaikoilla. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opiskelu tapahtuu työvaltaisesti. Tutkintokoulutuksen lisäksi Hevosopisto tarjoaa täydennyskoulutuksia, jotka on suunnattu jo tutkinnon suorittaneille tai hevosalasta muuten kiinnostuneille. (Hevosopiston koulutus 2023b.)

Hevosopisto tarjoaa opiskelijoille monipuoliset oppimisympäristöt. Oppilaitoksesta löytyy opetustalleja, ratsastuskoulu, kengityspaja ja valjasverstas sekä hevosurheilualueet. Alueen tapahtuma- ja kilpailutoimintaa pystytään hyödyntämään opetuksessa. Käytännön opiskelun rinnalla kulkee alan teoriaopetus. Hevosopisto tarjoaa opiskelijoilleen mahdollisuuden tutustua kansainväliseen hevosalan toimintaan esimerkiksi työelämässä oppimisen jaksojen merkeissä ulkomailla. (Hevosopisto 2024.)

3 TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Työelämäyhteistyön teemassa kerrotaan ammatilliseen koulutukseen sisältyvästä työelämässä oppimisesta sekä tarkastellaan työelämäpedagogiikan ja työelämätaitojen määritelmää ja vastaavuutta työelämän nykytrendeihin. Ajankohtaisten työelämätaitojen oppiminen ammattitaitojen rinnalla on oleellinen osa koulutuksen järjestäjien ja työelämän yhteistyössä toteuttamaa opetusta. Vaikka ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyöhön liittyy haasteita, parhaimmillaan oppilaitosten ja työpaikkojen välisestä kanssakäymisestä kehittyy kumppanuus, jossa molemmat osapuolet jakavat yhteisen kiinnostuksen kohteen ja työskentelevät sen eteen tasapuolisesti. Lopputuloksena pystytään saavuttamaan avoin ja vuorovaikutteinen yhteisymmärrys ammatillisesta koulutuksesta, joka tuottaa lisäarvoa molemmille osapuolille.

3.1 Työelämässä oppiminen ammatillisessa koulutuksessa

Ammatilliseen koulutukseen sisältyy tavoitteellista ja ohjattua työelämässä oppimista, jonka aikana opiskelijoiden ammattitaitojen harjaannuttaminen tapahtuu käytännön työtehtävien yhteydessä sopimustyöpaikoilla. Työelämässä oppimisesta sovitaan joko koulutus- tai oppisopimuksella. Työelämässä oppimisen aikana opiskelija on tavoitteena kehittää osaamistaan opiskeltavan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten mukaisesti ja osoittaa osaamistaan. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan on mahdollista hankkia osaamista hyödyntäen ja yhdistellen erilaisia oppimistapoja, kuten työelämässä tai oppilaitoksen oppimisympäristöissä oppiminen ja itsenäinen opiskelu. (Opetushallitus 2024c.)

Edellytyksenä työpaikoille opiskelijan ottamiseksi työelämässä oppimisen jaksolle on riittävä tuotanto- ja palvelutoiminta, tarpeelliset työvälineet sekä pätevä työpaikkaohjaaja, jonka ammattitaito, koulutus ja työkokemus on verrattavissa opiskeltavan koulutukseen sisältöön ja näyttöihin. Lisäksi työturvallisuuslain (738/2002) säädösten tulee täytyä työpaikalla. Koulutuksen järjestäjä toimii työpaikan kanssa yhteistyössä ja vastaa käytännössä opiskelijan opintojen, ohjauksen ja tuen sekä sopimusten suunnittelusta. Koulutuksen järjestäjä seuraa opiskelijan opintojen etenemistä ja näyttöjen toteutumisesta työelämässä tapahtuvan oppimisen aikana. Työpaikat voivat hakeutua oppilaitosten sopimustyöpaikoiksi olemalla yhteydessä haluamansa koulutuksen järjestäjän neuvontapalveluun. (Opetushallitus 2024c.)

3.2 Työelämäpedagogiikka ja työelämätaidot

Työelämäpedagogiikka sisältää parhaimmillaan yhdessä työskentelyä ja vuorovaikutusta sekä teorian ja käytännön tekemisen yhdistämistä riippumatta siitä, missä tilanteessa oppimista järjestetään. Työelämäpedagogiikassa hyödynnetään aiemmin opitun tiedon ja kokemuksen jakamista toisille, pohditaan asioita kriittisesti ja luodaan yhteenvetoja sekä hyödynnetään monipuolisia arviointi- ja palautemenetelmiä. Huolimatta siitä, että työelämätaitojen oppimista tukeva työelämäpedagogiikka sisältää yhteisiä piirteitä ja käytäntöjä, hyödynnetään ja sovelletaan sen toteutusta alaja asiayhteyskohtaisesti. (Virtanen, Tynjälä & Helin 2020, 25–26.)

Pelkästään substanssiosaaminen ei riitä eri alojen keskeisten taitojen hallintaan (Virtanen ym. 2020, 15). Ammattialakohtainen asiantuntijuus ei enää yksistään täytä tämän päivän työn vaatimuksia, sillä yhä harvempi työnkuva säilyy muuttumattomana. Tietojen ja taitojen hallinnan lisäksi työntekijöiltä vaaditaan kykyä kommunikoida ja tehdä yhteistyötä, halua oppia uutta ja kehittää työtään jatkuvasti. Työelämässä toimimiseen tarvittavia työtehtävistä riippumattomia taitoja, kykyjä ja valmiuksia kuvataan työelämätaitoina. (Aarnikoivu 2010, 7, 65). Työelämän nopea kehittyminen sekä teknologian ja tekoälyn lisääntyminen vaativat työntekijöiden ydiosaamisen muutosta. Tulevaisuudessa tarvittavia työelämän avaintaitoja ennustetaan olevan luova ajattelu, analysointikyky ja teknologiaosaaminen. Työ vaatii entistä enemmän uteliaisuutta, jatkuvaa oppimista ja joustavuutta. Monet työpaikat ovat tunnistaneet tarpeen uudelleen kouluttaa työntekijöitään, jotta osaaminen vastaisi tulevaisuuden tarpeita. (Word Economic Forum 2023.)

Suomen ammatillisissa perustutkinnoissa on yhteisen tutkinnon osan osa-alue työelämässä toimiminen, jonka osaamistavoitteissa työelämätaidot ovat keskiössä (ePerusteet 2022d). Kaikissa ammatillisissa perustutkinnoissa myös ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset painottavat työelämätaitoja. Näytöissä arvioidaan opiskelijan osaamista suunnitella ja toteuttaa työkokonaisuuksia muut toimijat huomioon ottaen, toimia yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa, soveltaa tietoa monipuolisesti ja kriittisesti ongelmanratkaisutilanteissa ja esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä kehitysehdotuksia. Lisäksi arvioidaan opiskelijan omaa arviointia suorituksestaan ja ymmärrystään roolistaan osana laajempaa kokonaisuutta. (ePerusteet 2022c.)

Opiskelijan työelämätaidot kehittyvät oppilaitoksen opetuksessa, työelämässä oppimalla sekä näiden rajapinnoilla. Monipuoliset opetusmenetelmät tukevat taitojen kehittymistä. Esimerkiksi työelämässä tapahtuvan oppimisen aikana opiskelijan taito toimia uusissa tilanteissa ja kyky työskennellä

muiden kanssa kehittyä. Toisaalta vastaavia taitoja pystytään harjoittelemaan oppilaitoksessa ryhmätyöskentelytehtävissä. Työelämätaitojen kehittyminen ei ole pelkästään riippuvainen opetusmenetelmistä tai paikasta, jossa oppimista tapahtuu. Työelämätaitojen oppimisen onnistumiseen vaikuttaa opiskelijan yksilöllisyys, oppimisympäristön sosiaaliset tekijät ja opetettavan aiheen integroituminen oppilaitoksen opetuksen ja työelämässä tapahtuvan oppimisen välillä. (Virtanen ym. 2020, 15–23.)

Opiskelijan aloitteellisuus ja kokeilunhalu edesauttavat työelämätaitojen kasvua. Kaikille opiskelijoille kyseiset ominaisuudet eivät ole luonnostaan vahvoja, ja he tarvitsevat enemmän tukea ja ohjausta. Ohjaus ja tuki tulisi mahdollistaa oppilaitoksen opetuksen lisäksi työelämässä oppimisen aikana. Oppimistilanteiden järjestämisen ohella opiskelijan aktiivinen osallistaminen työyhteisöön, mahdollisuus saada ohjausta ja tuntea arvostetuksi tulemisen tunnetta työpaikalla tukevat myönteisesti työelämätaitojen kehittymistä. On mahdollista, että opiskelija oppii myös negatiivisia puolia, kuten työhön liittyviä alan huonoja käytänteitä. Toisaalta negatiiviset asiat voivat antaa opiskelijalle realistisemman kuvan työelämästä ja parantaa taitoa alan kehitystarpeiden arviointiin. (Virtanen ym. 2020, 19–26.)

3.3 Oppilaitoksen ja työpaikan välinen yhteistyö

Oppilaitosten ja yritysten välinen yhteistyö ammatillisessa koulutuksessa on monissa maissa haaste. Ammatillisen koulutuksen teorian ja käytännön opetusta pyritään toteuttamaan erilaisia oppimisympäristöjä hyödyntäen, mutta toteutuksen johdonmukaisuus on usein vaillinaista. Puutteellinen tai huonosti kehittynyt perinne yhteistyöstä oppilaitosten ja työpaikkojen välillä ja puuttuvat sitovat sopimukset heikentävät koulun opetuksen sisällön ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen yhteyttymistä. Kuitenkin relevantin ammatillisen koulutuksen sisällön tavoite on vastata ammattialan perustehtäviä ja osaamistarpeita. Yhtenä syynä yhteistyön heikkoon onnistumiseen saattaa olla perinteinen ajattelutapa yrittää erottaa oppiminen ja työ sekä teoreettinen osaaminen ja käytännön taidot toisistaan. (Hiim 2022, 2–5.)

Suomessa ammatillisen koulutuksen uudistus vuonna 2018 siirsi suuremman osan opiskelijoiden opinnoista suoritettavaksi työelämään. Lisäksi uudistus toi mukanaan opiskelijoiden henkilökohtaiset, aiempaan osaamiseen perustuvat opintopolut. Helsingin seudun kauppakamari teetti huhti-

kuussa 2021 kyselyn, jossa selvitettiin yritysten näkemyksiä ammatillisen koulutuksen kyvystä vastata työelämän tarpeisiin. Kyselyn tuloksissa nousi esiin huoli, ettei koulutuksen tuottama osaaminen ole sitä, mitä yritykset kokevat työelämässä tarvittavan. Ammatillisen koulutuksen perustettava tuottaa osaavaa työvoimaa sekä potentiaali toteuttaa jatkuvaa oppimista ovat jäämässä sivurooliin muiden asioiden, kuten oppivelvollisuuden pidentämisen rinnalla. (Helsingin seudun kauppakamari 2021.)

Koulutuksen järjestäjien näkökulmasta viimeisten vuosien muutospaineet ammatillisessa koulutuksessa ovat tuottaneet haastetta suunnitelmalliseen kehittämiseen. Työelämän edustajille tilanne näyttäytyy usein opiskelijoiden saapumisessa työpaikalla puutteellisten työelämätaitojen tai ammatillisen osaamisen kanssa. Yritysten voimavarat eivät riitä opiskelijan ohjaamiseen, mikäli lähtötaso edellä mainittuihin taitoihin on alkutekijöissä. Resursseja tarvitaan oppilaitoksen ja työpaikkojen väliseen yhteistyöhön ja aktiiviseen vuoropuheluun. Opiskelijan riittävä tuki työelämässä oppimisen aikana tulisi varmistaa. Yhteistyön merkitys näkyy myös ajantasaisen ammatillisen osaamisen varmistamisessa, jotta valmistuvien opiskelijoiden taitotaso vastaa työelämän tarvetta, eikä vaatimustaso tutkinnon saavuttamiseksi ole liian matala. (Helsingin seudun kauppakamari, 2021.)

Norjassa on toteutettu kattava tutkimus, jonka pyrkimyksenä oli kehittää oppilaitospohjaista ammatillista koulutusta kohti ammatillisesti relevanttia toimintaa. Tutkimuksen aikana opettajat ja opiskelijat kokeilivat erilaisia yhteistyötapoja oppilaitosten ja yritysten välillä. Tutkimuksessa todettiin samankaltaisia ongelmia kuin Helsingin seudun kauppakamarin toteuttamassa kyselyssä. Resursien ja vakiintuneiden toimintatapojen puuttuminen ja katkokset organisaatioiden välillä olivat haaste oppilaitosten ja työpaikkojen yhteistyöhön. Ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan osapuolia sitovia sopimuksia, parempia rakenteellisia ratkaisuja ja yhteistä ymmärryksen luomista ammattien ydintehtävistä ja koulutuksen sisällöstä. Systemaattisesti ohjatulla työelämässä oppimisella on tutkimuksen mukaan suuri merkitys opiskelijan oppimiselle ja motivaatiolle. (Hiim 2022, 2–4, 15.)

Norjassa teetetystä tutkimuksesta yhteistyön onnistumisen ratkaisuksi toivottiin vahvempia muodollisia yhteistyösopimuksia, jotka takaisivat opiskelijoille pitkäjänteisen, suunnitellun ja tasa-arvoisen työelämässä oppimisen. Sopimukseen kirjattaisiin esimerkiksi osapuolten keskinäiset velvoitteet, opiskelijan työelämässä oppimisen jakson ajankohta, pituus ja sisältö, osapuolten väliset tapaamiset sekä työpaikan ja oppilaitoksen mahdollisesti toisilleen tarjoamat koulutukset. Yhteistyön kannalta hyödyllisenä koettiin yritysten opiskelijoille ja opettajille antama, oppilaitoksen kursseihin

sisällytetty, ajantasaista ammattiosaamista sisältävä opetus. Vastaavasti opettajien yritysten edustajille pitämät ohjauskurssit paransivat työpaikkaohjaajien pedagogista osaamista ja ymmärrystä koulun opetuksen järjestämisestä. (Hiim 2022, 15–17.)

Suomen ammatillisessa koulutuksessa työelämässä oppimisen jaksoille tehtäviin koulutusopimukseen on asetettu vähimmäisvaatimukset opetushallituksen ohjeistuksen mukaan. Koulutusopimuksessa määritellään osapuolten eli koulutusopimustyöpaikan ja työpaikkaohjaajan, koulutuksen järjestäjän sekä opiskelijan tehtävät ja vastuut. Sopimukseen kirjataan koulutuksen järjestäjän ja työpaikan sopima yhteydenpitotapa ja menetelmä, jolla työpaikkaohjaajan ohjausosaaminen on varmistettu. Koulutusopimukselle määritellään pituus ja täsmällinen tavoite, kuten valitun tutkinnon osan sisällön oppiminen. Lisäksi sovitaan opiskelijan päivittäinen työaika ja varmistetaan turvallisuusasioiden täyttymisestä. Palkkatyötä edellyttävään oppisopimukseen kirjataan koulutusopimuksen tapaan opiskelun ajankohta työpaikalla, mutta koulutuksen tavoite saa olla laajempi. Oppisopimuksissa koulutuksen järjestäjä varmistaa työpaikan soveltuvuuden koulutukseen ja sopimukseen kirjataan osapuolten tehtävät, koulutuskorvaus ja muut tarpeelliset asiat kuten oppilaitoksen työpaikalle tarjoama ohjaus ja tuki. (Opetushallitus 2023.)

Suomen koulutus- ja oppisopimukset vaikuttavat vastaavan sisällöltään Norjan tutkimuksessa esiin tulleisiin toiveisiin vahvoista muodollisista sopimuksista. Kuitenkin pohdittaessa variaatiota oppilaitosten ja eri opettajien tekemien sopimusten välillä on todennäköistä, että vähimmäisvaatimuksista huolimatta työelämäyhteistyön käytännön toteutumisen laatu vaihtelee. Esimerkiksi yhteydenpitotapa tulee määritellä, mutta ei ole esitetty kuinka usein, tai millä tavoin yhteyttä tulisi pitää. Työpaikkaohjaajien ohjausosaamisen varmistamiseksi monet oppilaitokset tarjoavat koulutusta. Toisaalta ohjausosaamista varmistetaan myös muilla keinoin, kuten perehdyttämällä.

3.4 Yhteistyöstä kumppanuuteen

Yhteistyö kuvastaa yleensä perinteistä, hierarkkiseen asetelmaan perustuvaa toimintaa. Yhteistyön kehittyminen kumppanuudeksi vaatii prosessin, jonka seurauksena syntyy käytännössä merkittäviä eroja tavoitellun kumppanuuden ja aiemman toimintamallin välille. Perinteinen organisaatioiden välinen yhteistyö on esimerkiksi alihankintaa, hallinnollista yhteen sovittamista tai työryhmätyöskentelyä. Jos yhteistyön kohteena on määritelty tehtävä, on todennäköistä, että yhteistyö päättyy tehtävän valmistuttua. Yhteistyön ero kumppanuuteen ilmenee yhdessä tekemisen laajuuden, keston ja

osapuolten tasa-arvoisuuden eroissa. Kumppanuudessa toiminta perustuu luottamukseen, yhdenvertaisuuteen ja vastavuoroisuuteen sekä toimivaan ja avoimeen vuorovaikutukseen. Kumppanuudessa osapuolilla on yhteiset tavoitteet ja toiminnasta seuraa aitoa lisäarvoa molemmille. Parhaimmillaan toimijoiden resurssit ja osaaminen täydentävät toisiaan. (Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016.)

Kumppanuuskäsite vaihtelee tieteen näkökulmasta ja painotuksista riippuen. Esimerkiksi liiketalouden tutkimuksissa painotetaan yritysten välistä kumppanuutta, kun taas sosiaalipsykologiassa keskitytään henkilöiden välisiin suhteisiin. Kumppanuuden tutkimisen yhteinen lähtökohta on kuitenkin aina kahden tai useamman osapuolen välinen suhde, jonka rakentumiseen ja ylläpitämiseen vaikuttavia tekijöitä tarkastellaan. (Häggman-Laitila, Rekola & Teräs 2013, 14). Kumppanuutta ei solmita, vaan se rakentuu yhteistyön kehittyessä ja syventyessä, kun osapuolten kiinnostuksen kohteet ja tavoitteet ovat riittävän yhteiset. Samalla syntyy luottamus. Vaikka kumppanuus rakennettaisiin organisaatioiden välille, sen lähtökohtana toimii ihmisten välinen henkilökohtainen vuorovaikutus ja tunteminen. Kumppanuuden rakentumista eri toimijoiden välille voidaan kuvata prosessina. Kumppanuutta edeltävä yhteistyö lähtee liikkeelle ihmisten henkilökohtaisista yhteyksistä, josta seuraa osallistujien verkostoituminen. Verkostoitumisesta kehittyy toiminnallisesti suuntautunut yhteistyö, joka johtaa organisaatiotasolle ja lopulta organisaatioiden välisten toimintojen yhdistävään kumppanuuteen. (Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016.)

Kumppanuus perustuu ajankohtaiseen yhteiseen tekemiseen tai tarpeen ratkaisemiseen, vaikka se voidaan lajitella tai rakentaa eri tavoin. Kumppanuus voi olla yhteistä keskustelua samasta tehtävästä tai toiminnasta kiinnostuneiden kesken. Kumppanuus pystytään rajaamaan tiettyyn alueeseen tai teemaan, kuten tapahtumien järjestämiseen, palvelutoimintaan tai yhteisten tilojen käyttämiseen. Palvelumuotoilu ja yhteiskehittäminen on luonut kumppanuudelle muotoja, kuten suunnittelu- ja kehittämiskumppanuudet. Muodostaan riippumatta kumppanuuden konkretisointiin pyritään osallistamaan monipuolisesti aiheeseen liittyvät eri osapuolten edustajat. Työskentelyyn saadaan tällöin käyttöön kattavat resurssit, joita ovat esimerkiksi eri näkökulmat, osaaminen ja ammattitaito, kontaktit ja rahoitus. (Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016.) Jotta kumppanuus pystytään luomaan, tulee osapuolten ymmärtää riittävästi toisistaan ja arvopohjistaan. Yhteisen käsityksen aikaansaamiseksi on hyvä aloittaa kumppanuuskeskustelu puhumalla kaikkien ymmärtävällä yleiskielellä. Hyviä tapoja aloittaa kumppanuus on perustaa yhteisiä tapaamisia, kokouksia tai työpajoja, jossa osapuolet tutustuvat ja syventävät ymmärrystään toisistaan sekä löytävät kohteen yhteiselle kehittämistyölle. (Häggman-Laitila ym. 2013, 24–25.)

Oppilaitosten ja työpaikkojen välisen yhteistyön kehittäminen kohti kumppanuutta vaatii muutakin kuin opiskelijoiden työelämässä oppimiseen liittyvien sopimusten vaatimusten täyttymisen. Kumppanuuden määritelmien mukaisesti osapuolten välinen tuntemus ja luottamus lähtee liikkeelle henkilötasolta ja kehittyy sen myötä oppilaitoksen ja työpaikan väliseksi kumppanuussuhteeksi. Opiskelijan työelämässä oppimisen on tuotava lisäarvoa molemmille osapuolille unohtamatta tavoitetta kouluttaa opiskelijasta alalle ammattitaitovaatimukset täyttävä osaaja. Kumppanuuden estymisen syynä nähdäänkin usein työelämälähtöisyyden puute ja ratkaistavan ongelman liittymättömyys työelämään, tai vain toisen osapuolen kiinnostuksen kohteen huomioon ottaminen (Häggman-Laitila ym. 2013, 20.)

4 RAVIURHEILU JA RAVIPALVELUT

Raviurheilu on urheilulaji, jossa hevonen on huippu-urheilijana keskiössä. Laji tarjoaa jännitystä, vauhtia ja elämystä kaikille sen ympärillä toimiville. Ravihevosten hyvinvoinnista vastaavat valmentajat, hevostenhoitajat, ohjastajat sekä muut alan osaajat. Suomi kuuluu Euroopan raviurheilun kärkimaihin. Yleisesti suomalainen raviosaaminen on tasoltaan kansainvälistä parhaimmista. (Suomen Hippos 2023g.)

4.1 Suomalaisen raviurheilun tunnuslukuja

Suomen raviurheilu on saanut alkunsa 1800-luvulla, ja tänä päivänä ravikilpailuja ajetaan jokaisena päivänä vuodessa lukuun ottamatta jouluaattoja ja -päivää. Ravien järjestämispäivät on jaettu eri raviradoille vuoden ajalle. Suomen raviradoista Vermo on keskusravirata. Muut raviradat luokitellaan ympäri vuoden kilpailuja järjestäviin maakuntaratoihin, joita on 18 kappaletta sekä kesäkaudella ravipäiviä järjestäviin kesäratoihin, joita on yhteensä 24. Suomessa on lisäksi suuri määrä harjoitusraviratoja, joissa voidaan kilpailla matalamman tason paikallisraveja. (Suomen Hippos 2023i.)

Raveissa kilpailee vuosittain lähes 6 000 osallistujaa. Lähtöjä järjestetään lämminverisille, kylmäverisille sekä poneille. Ravitapahtumia saapuu katsomaan vuosittain satoja tuhansia ihmisiä. Suurimmat ravitapahtumat vaikuttavat positiivisesti lähialueidensa talouteen. Yleisesti hevosharrastamisen merkitys kuvastuu sekä hevos- että muiden toimialojen elinkeinon vakaana säilymisenä ja ihmisten liikunnan lisääjänä. (Hippolis ym. 2022, 3.)

Ammattimaisesta ravivalmennustoiminnasta Suomessa vastaavat Suomen Hippoksen myöntämän ammattilisenssin haltijat. Ammattivalmentajat toimivat yleensä yrittäjinä joko omissa tai vuokrauissa tiloissa. Ammattivalmentajan työnkuvaan kuuluu asiakkaiden hevosten valmentaminen ja kilpailuttaminen. Ammattivalmentajan osaamiseen sisältyy usein lisäksi taito ohjastaa hevosia ravikilpailuissa, opettaa varsoja, kengittää ja toimia neuvonantajana hevoskaupassa. Ravivalmentajat toimivat työnantajina hevostenhoitajille. Hevostenhoitajan työhön sisältyy hevosten hoitamista ja ajamista koulutuksen ja kokemuksen mukaisesti. (Suomen Ravivalmentajat ry n.d.)

Suomalaisia hevosalan koulutettuja ja kokeneita toimijoita arvostetaan kansainvälisillä työmarkkinoilla. Raviurheilun osaajia on suunnannut esimerkiksi Euroopan eri maihin. Myönteistä on, että palatessaan takaisin kotimaahan ammattilaiset tuovat mukanaan ulkomailta hankittua ammattitaitoa ja kokemusta, joita voidaan hyödyntää suomalaisessa hevosurheilussa. Kaikki hevosalan koulutuksen käyneet eivät jää alalle täysipäiväisesti, mutta heidän osaamisestaan on hyötyä harrastustoiminnassa, mikä parantaa alan pysyvyyttä ja tulevaisuutta. Vakiintunut ja osaava harrastajakunta lisää hevosharrastuksen houkuttelevuutta ja tuottaa kysyntää hevospalveluille. Edistämällä paikallista hevosharrastus- ja kurssitoimintaa pystytään rakentamaan pohjaa hevosalan yritystoiminnalle alueellisesti. (Laine 2014, 32–33.)

Raviurheilun harrastaminen on mahdollistettu ammattivalmentamisen ohella laajalle kilpailija- ja harrastajapohjalle. Suomen Hippoksen lisenssijärjestelmä luokittelee alan toimijat ammattivalmentaja A, kilpailija B ja harrastaja C -lisensseihin. C-lisenssi oikeuttaa harrastustoimintaan, jossa hevosien valmentaminen tai ohjastaminen ei ole päätoimista eikä lisenssinhaltija saa harrastuksestaan palkkaa tai palkkiota. Lisenssiluokista löytyy lisäksi ammattiohjastajille oma D-lisenssi ja työnantajan kautta toimiville yksityisvalmentajille F-lisenssi. Muita lisenssiluokkia ovat kokelaat E eli ammatti- ja kilpailijalisenssien yrityksissä vakituisesti työllistyvät henkilöt, seniorit S ja poniohjastajat ja -valmentajat, joilla lisenssiluokkia on iän mukaan P1, P2 tai P3. (Suomen Hippos ry 2023h.)

Ammattivalmentaja A ja kilpailija B -lisenssien haltijoiden määrä on säilynyt Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana suunnilleen samoissa lukemissa. Vuonna 2022 A-lisenssin haltijoita oli 118 ja B-lisenssillä toimi 122 kilpailijaa. Raviurheilun parissa toimii huomattava määrä harrastajia ja vuonna 2022 C-lisenssi myönnettiin 4 321 henkilölle. Tarkasteltaessa harrastajien lukumäärää viiden viimeisen vuoden aikana voidaan kuitenkin todeta, että C-lisenssin haltijoita oli yli tuhat vähemmän verrattuna vuoteen 2017. Vastaavasti ponilisenssin omaavien määrä on tippunut vuosittain. Vuonna 2017 poniraviurheilua harrasti eri P-lisensseillä 497 henkilöä, kun vuonna 2022 lukumäärä oli enää 367. (Hippolis ym. 2022, 8.)

Vuonna 2021 maa- ja metsätalousministeriö asetti työryhmän selvittämään Suomen raviurheilun ja hevoskasvatuksen vastuullisuutta ja elinvoimaisuutta. Yhtenä työryhmän teemana oli nuoriso- ja harrastustoiminnan valtakunnallinen malli. Työryhmän selvitys kertoo, että nuorten harrastajien määrään lasku on huomattu ja luvun kääntäminen kasvuun on kirjattu Suomen Hippoksen strategian tavoitteeksi. Myös raviratojen saamasta toimintatuesta osa on merkitty nuorisotyöhön käytettäväksi. Nuorisotyön toteuttamisen toimenpiteitä tulee silti kehittää ja tuoda tärkeämmäksi osaksi

raviurheilua lajisuosion ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden säilyttämiseksi. Työryhmän havaintojen mukaan esimerkiksi ravikoulujen valtakunnallisen toimintamallin luominen on yksi keino vastata nuorisoharrastajien vähenemisen haasteeseen. Laajemmin katsottuna kaikkien raviurheilun parissa toimivien tulisi varmistaa, että laji on hyvä ja turvallinen harrastus, jossa tasa-arvo toteutuu. (Vidgrén ym. 2022, 11.) Suomen Hippoksen hallitus kertoo 21.4.2023 julkaistussa kokoustiedotteessaan, että on päättänyt aloittaa keskustelut maakuntaratojen kanssa nuorisovastaavien palkkaamisesta vuoden 2024 aikana. Samalla hallitus asettaa kolmen vuoden tavoitteeksi ravikoulujen perustaminen maakuntaradoille, mikäli tasalaatuisen toiminnan varmistava rahoitus järjestyy. (Suomen Hippos ry 2023j.)

Toimenpiteitä raviurheilun kiinnostavuuden ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi on kohdistettava nuorisotoiminnan lisäksi iästä riippumattomiin kohderyhmiin. Hevosharrastuksen nykytrendi viittaa siihen, että harrastajille ei enää riitä perinteiset harrastusmuodot kuten ravipelaaminen. Monet harrastajista haluavat päästä lähelle hevosta ja osalliseksi hevosalan toimintaa. Kehityssuunta antaa mahdollisuuksia luoda uudenlaisia hevospalveluja. (Laine 2014, 31–32.) Ravi- ja poniravikoulutoiminnan kasvattaminen ja ravipalvelujen kehittäminen on raviurheilun keino vastata nykytrendiin. Koulutuksen näkökulmasta hevosalan perustutkinnon tutkinnon perusteet mahdollistavat hevospalveluohjaajakoulutuksen kautta ammattitaitoisen henkilökunnan kouluttamisen ravipalveluihin (ePerusteet 2022b). Vertailukohtena voidaan mainita, että Suomen Ratsastajainliiton jäsenenä toimivissa ratsastuskouluissa työskentelevät ammatillisen koulutuksen käyneet ohjaajat, jotka toimivat asiakkaille ja oppilaille mallina ja esikuvana kaikessa hevosiin liittyvässä toiminnassa (Laine 2014, 31–32).

4.2 Ravi- ja poniravikoulut Suomessa

Suomessa on yhdeksän Suomen Hippoksen hyväksymää poniravi- ja ravikoulua. Ravi- ja poniravikoulut tarjoavat turvallisen ja ohjatun tavan aloittaa raviharrastus samaan tapaan kuin ratsastuskoulut palvelevat ratsastuksen harrastajia. Ravi- ja poniravikouluissa asiakkaiden on mahdollista harjoitella niin ajamista kuin esimerkiksi hevosten hoitoon liittyviä asioita. Ravi- ja poniravikouluja löytyy raviraviratojen ja yksityisten hevosyrittäjien ylläpitäminä. Suomen Hippos ry:n hyväksyntä kertoo ravi- ja poniravikoulujen toiminnan laadukkaudesta ja turvallisuudesta. (Suomen Hippos 2023f.)

Ravi- ja poniravikoulujen palvelut on suunnattu sekä lapsille että aikuisille. Tarjontaan kuuluu lasten ponikerhot, -leirit ja -ajokurssit aina alkeistasosta alkaen kohti kilpailemista. Myös aikuisille järjestetään eri tasoisia ajotunteja hevosilla. Montésta eli raviratsastuksesta innostuneille löytyy mahdollisuus kehittää omaa ratsastustaitoaan monté-tunneilla. Ravi- ja poniravikoulut tuottavat myös uudenlaisia asiakaskokemuksia esimerkiksi elämysajojen ja ponisynttäreiden merkeissä. (Teivo 2023.)

5 HEVOSOPISTON HEVOSPALVELUOHJAAJAKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN TUOTTEISTAMISTA KÄYTTÄMÄLLÄ

Tuotteistaminen on palvelujen kehittämistä. Sen tavoitteena on parantaa palvelun kilpailukykyä ja kannattavuutta. Tuotteistamisen avulla palvelusta muodostuu asiakkaalle konkreettisesti näyttyvä ja lisäarvoa tuottava lopputuotos. Tämän vuoksi tuotteistamisen prosessiin otetaan yleensä asiakasnäkökulma mukaan ja asiakkaat osallistuvat kehittämistyön eri vaiheisiin riippuen palvelun luonteesta. Tuotteistamisessa palvelu määritellään, systematisoidaan ja vakioidaan valittua mallia käyttäen unohtamatta jatkuvan innovoinnin mahdollisuuden säilyttämistä. Tuotteistamisprosessi voi olla joko täysin uuden palvelun luominen tai jo olemassa olevan palvelun jatkokehittäminen. (Jaakkola, Orava & Varjonen 2009, 3–6.)

5.1 Palvelujen kehittäminen tuotteistamalla

Tuotteistaminen sisältää menetelmiä, joiden avulla palvelun käyttötarkoitus selvennetään. Palvelu ja sen tuottama arvo kuvataan ja vakioidaan. Toisin sanoen palvelu selkeytetään kokonaisuudeksi, joka vastaa asiakkaiden tarpeita ja odotuksia. Jotta tuotteistamisessa pystytään huomioimaan kaikki näkökulmat, otetaan prosessiin mukaan palvelun tuottajien lisäksi asiakkaat. Yhteiskehittämisen tuloksena syntyy yhteinen ymmärrys palvelusta. Tuotteistamisen avulla palvelutoiminta yhtenäistyy ja tehostuu ja palvelu on mahdollista toistaa. Tuotteistettu palvelu luo arvoa niin palveluntarjoajalle, kuin asiakkaille. (Tuominen ym. 2015, 5.)

Tuotteistaminen ei ole vastaus kaikkien palvelujen parantamiseen. Ennen tuotteistamisen valintaa kehittämismenetelmäksi on tarkasteltava, voidaanko prosessilla saavuttaa haluttuja tavoitteita, jotta työtä ei tehdä turhaan. Tuotteistamiseen sopivia palveluita yhdistävät ominaispiirteet kuten toistuva asiakastarve ja taloudellinen kannattavuus. Lisäksi palvelusta tulee löytyä toistettavissa olevia osia ja palvelun tuotteistamisprosessiin sekä toteuttamiseen pystytään osallistamaan riittävän osaamisen ja kokemuksen omaavia henkilöitä. Olennaista on, että tuotteistettava palvelu on organisaation strategian tai yrityskuvan mukainen. (Tuominen ym. 2015, 8.)

Tuotteistamisesta syntyviä hyötyjä palvelulle ovat toistettavuuden lisäksi tasalaatuisuus ja mahdollisuus yhdistää palvelu muihin palveluihin sekä organisaation tai yrityksen strategiaan. Tuotteistamisen avulla pystytään parantamaan sisäistä tiedonkulkua ja yhteistyötä palveluntuottajien kesken. Sisäinen tuotteistaminen tarkoittaa esimerkiksi tuotannon, toimintatapojen ja vastuiden kuvaaamista. Jaettu sisäinen ymmärrys tuottaa etua palvelun myynnissä ja markkinoinnissa asiakkaille. Sisäisessä tuotteistamisessa syntyneitä palvelukuvauksia ja markkinointimateriaaleja voidaan hyödyntää ulkoiseen tuotteistamiseen, jonka tavoitteena on tehdä palvelusta asiakkaalle näkyvä. Tuotteistaminen antaa mahdollisuuden palvelun jatkokehittämiselle. (Tuominen ym. 2015, 5–7.)

Asiakkaiden ja henkilöstön osalliseksi tekeminen tuotteistamisen prosessin aikana ehkäisee asiakasnäkökulman häviämistä. Tuotteistamisen tavoite on vastata asiakastarpeeseen, mutta ennen päämäärän saavuttamista kehittämistyössä voidaan kohdata haasteita. Palvelun tuottamiseen osallistuneet asiantuntijat saattavat kokea uuden kehittämistavan uhkana asiantuntijuudelleen. Riskinä on, että osaajien hiljaista tietoa ei saada hyödynnettyä syntyviin toimintatapoihin. Toimintatavoista voi tulla myös niin vakiintuneita, että asiantuntijat kokevat menettävänsä vapauden työskentelyyn, josta seuraa motivaation laskua. Jotta ei estetä ideointia ja asiakaskohtaisen palvelun mahdollisuutta, on seurattava tarkasti tuotteistamisen tasapainon säilymistä vakioinnin ja innovoinnin välillä. (Tuominen ym. 2015, 7–8.)

Tuotteistamisen aste vaihtelee kokonaan vakioidusta täysin ainutlaatuisen palveluun sen mukaan, mikä on kulloiseenkin asiakastarpeeseen sopivaa ja palvelun tuottajan strategian kannalta kannattavaa. Yleensä palveluihin, joiden kohderyhmä on tasalaatuinen, on hyödyllistä lisätä vakiointia. Palvelun suunnittelua ei tarvitse aloittaa alusta jokaisen asiakkaan kohdalla, ja palvelun tarjoaminen on nopeaa ja kustannustehokasta. Asiakkaille, joiden tarpeet poikkeavat toisistaan, on tärkeää tuottaa räätälöintimahdollisuuden sisältäviä palveluita. Palvelun räätälöinti asiakaskohtaisesti voi toimia kilpailukyvyyn vahvistajana samankaltaisten toimijoiden kesken markkinoilla. Tuotteistettu palvelu voidaan koota erillisistä vakioiduista osista, jolloin joustavuus syntyy mahdollisuudesta yhdistellä osia toisiinsa. On myös mahdollista vakioida vain tietty vaihe palvelusta ja räätälöidä loppuosa asiakkaiden toiveiden mukaan. (Jaakkola ym. 2009, 19–20).

Tuotteistamisprosessi suunnitellaan ja toteutetaan kunkin organisaation omista lähtökohdista ja tavoitteista riippuen. Palvelun kehittäminen ei aina tapahdu lineaarisena aikajanana, vaan tuotteistamisen vaiheita voidaan työstää samanaikaisesti. (Jaakkola ym. 2009, 5.) Tuominen ym. (2015, 10–

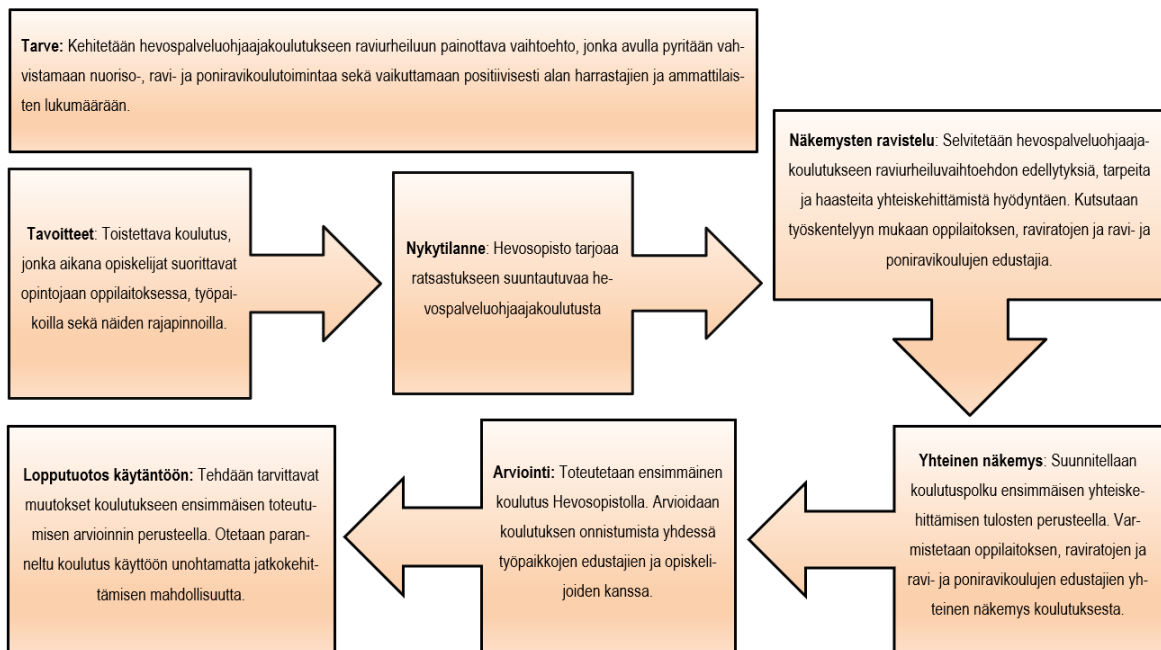
11) kuvaa tuotteistamista erilaisilla malleilla, joita yhdistää vuorovaikutteiset ja osallistavat suunnittelun vaiheet. Perinteinen tuotteistamisprosessi muistuttaa projektinhallintaa, jossa edetään suoraviivaisesti vaiheesta toiseen. Tuotteistaminen tehdään kertaluontoisesti ja lopputuloksena syntyvä palvelu saadaan myyntiin. Ketterä tuotteistamisen malli on prosessi, joka valitaan, kun tuotettava palvelu halutaan saada nopeasti asiakkaiden käyttöön. Tyypillistä onkin, että kehittämistyö lähtee liikkeelle ulkoisesta tuotteistamisesta. Ketterän tuotteistamisen tunnusomaisuuteen kuuluu, että ensimmäiset asiakkaat pääsevät kokeilemaan palvelua jo kesken kehittämisen ja prosessi viedään loppuun yhdessä heidän kanssaan. Kolmas malli eli iteratiivinen tuotteistaminen perustuu siihen, että koskaan ensimmäisellä yrityksellä tuotteistamisesta ei saada täydellistä. Iteratiivisessa tuotteistamisprosessissa kehitystyö nähdään etenevinä vaiheina, jotka muodostavat jatkuvasti kehittyvän kokonaisuuden. Iteratiivisen mallin tavoite on tuottaa suunnitelmallisesti uusia, yhä parempia versioita palvelusta. Mallin avulla palvelun joustavuus säilyy ja tuotteistamisen tavoitteet tarkistetaan toistuvasti.

5.2 Hevospalveluohjaajakoulutuksen tuotteistaminen opinnäytetyöprosessina

Hevosopiston hevospalveluohjaajakoulutus sisältää tuotteistamisen edellyttämiä ominaisuuksia, kuten toistettavuuden ja riittävän osaamisen ja kokemuksen koulutuspalvelun tuottamiseen. Kehittämistehtävässä raviurheiluun painottuvan koulutuksen tuotteistamisen prosessi on osallistava, sillä suunnitteluun on tarkoitus ottaa mukaan niin oppilaitoksen kuin työelämän edustajia. Asiakas-tarve koulutuspalvelulle perustuu raviurheilun vähenevään harrastajamäärään ja Suomen Hippoksen tavoitteeseen lisätä valtakunnallista nuorisotoimintaa sekä ravi- ja poniravikouluja. Myös nykyisten ravi- ja poniravikoulujen sekä raviratojen toiminta voi hyötyä jo opiskelijoiden opintojen aikaisista työelämäjaksoista. Koulutuspalvelun kannattavuutta pystytään tarkastelemaan esimerkiksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen näkökulmasta (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.). Hevosopiston strategiaa on toimia osaamisen ja koulutuksen edelläkävijänä, tarjota opiskelijoille monipuoliset opintopolut ja kouluttaa alalle vastuullisia ja arvostettuja ammattilaisia. Strategiassa painotetaan asiakaslähtöisyyttä ja rohkeutta kokeilla uusia toimintamalleja jatkuvasti kehittäen ja aktiivista työelämäyhteistyötä tehden. (Hevosopisto 2023c.) Hevospalveluohjaajakoulutuksen kehittäminen tuotteistamalla on Hevosopiston strategian mukaista toimintaa.

Kehittämistyön muodoksi valittiin ketterän tuotteistamisen malli (kuvio 2). Ketterän tuotteistamisen valitseminen perustui tahtotilaan saada hevospalveluohjaajien raviurheiluun painottuva koulutus

nopeasti koulutustarjontaan ja näkyviin asiakkaille. Hevosopisto tarjoaa lähtötilanteessa ratsastukseen painottuvaa hevospalveluohjaajakoulutusta, joka toimii raviurheiluvaihtoehdon suunnittelun pohjana. Tavoitteena on integroida lajien välistä yhteistä opetusta resursseja säästävällä tavalla, jotta tuotteistamisen hyöty palvelujen yhdistämisenä toteutuu. Tuotteistamisprosessin mukaista näkemysten ravistelua ja yhteistä ymmärrystä koulutuksen raviurheiluvaihtoehdosta selvitettiin oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen edustajien verkkotapaamisissa. Koska ketterälle mallille tyypillinen toimintatapa on kehittää palvelu loppuun yhdessä ensimmäisten asiakkaiden kanssa, vaihe sisältyy kehittämistehtävässä prosessikuvaukseen (Tuominen ym. 2015, 10–11.) Kuitenkin ajallisen rajauksen vuoksi opinnäytetyössä käsitellään vaiheet tarpeesta yhteisymmärrykseen koulutuksen sisällöstä.

KUVIO 2. Kehittämistehtävän vaiheiden kuvaus tuotteistamisen ketterää mallia hyödyntäen (muokailen Tuominen ym. 2015).

5.3 Tuotteistamisen nykytilanteen määrittely

Kehittämistyön tuotteistamisen nykytilanteena on Hevosopiston ratsastukseen painottuvaa hevospalveluohjaajakoulutus, joka opiskellaan oppilaitos- tai monimuotoisena opiskeluna. Oppilaitosmuotoinen opiskelu tapahtuu Hevosopistolla ja sisältää suunniteltuja työelämässä oppimisen jaksot koulutussopimustyöpaikoilla. Monimuoto-opiskelijat opiskelevat pääasiassa oppi- tai koulutussopimuksilla hevosalan yrityksissä ja käyvät oppilaitoksessa kahden tai kolmen päivän lähijak-

soilla noin kerran kuukaudessa lukuvuoden aikana. Ratsastukseen suuntautuvien hevospalveluohjaajien työelämässä oppimisympäristöjä ovat enimmäkseen ratsastuskoulut. Tavoitteena on saavuttaa raviurheiluvaihtoehdolle samankaltainen vakiintunut koulutus, jossa pystytään sujuvasti hyödyntämään lajien välistä yhteistä opetusta.

Tutkinnon perusteet kertovat seuraavaa hevospalveluohjaajan osaamisesta sekä työtehtävistä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia:

Tutkinnon suorittanut osaa tehdä tallin, talliympäristön ja hevosten hoitoon liittyvät työt ja huolehtia hevosten liikunnasta. Hän osaa tehdä keskeiset hevostenhoitoon liittyvät huolto-työt, kuten kavionhoidon ja varustehuollon. Hän työskentelee noudattaen kestävän kehityksen periaatteita sekä noudattaa alan säädöksiä ja sopimuksia. Hän seuraa alan kehitystä ja kehittää omaa osaamistaan. Alan perusvalmiuksien lisäksi perustutkinnon suorittaneella on erikoistunut osaaminen – – hevospalveluohjaajana hevosalan eri sektoreilla. – – Hevosalan perustutkinnon suorittanut hevospalveluohjaaja osaa toimia ohjaajana erilaisissa hevosharrastepalveluissa, joissa hän vastaa hevosten hoidosta, ohjaa asiakkaita ja opettaa hevostaitoja. – – Hevosalan perustutkinnon suorittanut hevospalveluohjaaja – – työskentelee itsenäisenä työntekijänä tai yrittäjänä ratsutallilla, hevoskasvatusta harjoittavalla tallilla tai hevospalveluja tuottavassa yrityksessä. Hevospalveluohjaaja ohjaa asiakkaita erikoistumisensa mukaisessa lajissa ja opettaa heille hevostaitoja – –. (ePerusteet 2022a.)

Kaikille hevosalan perustutkintoa opiskeleville tutkintoon kuuluu yhteiset tutkinnon osat 35 osaamispistettä ja pakolliset ammatilliset perusopinnot 65 osaamispistettä (myöhemmin osp). Hevospalveluohjaajaksi suuntautuville pakollisiin opintoihin sisältyy hevospalveluohjaajana toimiminen 40 osp riippumatta painotettavasta hevosurheilulajista. Lisäksi hevospalveluohjaajaopiskelijat valitsevat valinnaisista ammatillisista tutkinnon osista yhteensä 40 osp:n verran. (ePerusteet 2022b.) Pakolliset tutkinnon osat ovat koulutuspalvelun vakioidut osat, mutta valinnaisten tutkinnon osien kautta rätätälöinnin mahdollisuus opiskelijakohtaisesti kasvaa. Toisaalta jo pakollisten tutkinnon osien käytännön työskentelyn toteuttamisessa pystytään opiskelijakohtaiseen variointiin, vaikka ammattitaitovaatimukset ovat kaikille samat.

Hevosopistolla ratsastukseen suuntautuville hevospalveluohjaajille on tarjottu valinnaiseksi ammatilliseksi tutkinnon osaksi hevosharrastepalvelujen tai tapahtumien tuottaminen 20 osp, sillä kyseinen opinto vahvistaa opiskelijan osaamista ja työelämävalmiutta hevospalveluissa. Hevosopistolla järjestettävät ratsastuskilpailut ja valmennustapahtumat sekä muut palvelut tarjoavat tutkinnon osaan monipuolisen oppimisympäristön työelämässä oppimisen rinnalle. Toinen tutkintoon sopiva valinnainen tutkinnon osa on erityisryhmien hevospalveluissa avustaminen 20 osp, joka vastaa

nousevaan ilmiöön hyödyntää hevosta ihmisten hyvinvoinnin edistäjänä. Vaikka Hevosopiston koulutuspolku suosittelee hevospalveluohjaajille edellä mainittuja opintoja tukevia valinnaisia, on opiskelijalla tarvittaessa mahdollisuus valita muita vaihtoehtoisia tutkinnon osia oppilaitoksen tarjonnasta. Raviurheiluun painottuvaa koulusta kehitettäessä ja tuotteistaessa selvitetään, mitkä valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat soveltuvat parhaiten tukemaan lajia.

6 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TOTEUTUS

Kehittämistyön toteutus keskittyi tuotteistamisen prosessin kahteen vaiheeseen, jotka olivat näkemysten ravistelu ja yhteisen ymmärryksen saavuttaminen hevospalveluohjaajakoulutuksen raviurheiluvaihtoehdosta. Vaiheet toteutettiin kutsumalla keskustelujen vetäjän lisäksi yhteensä 12 Hevosopiston opetuksen ja lähialueen raviratojen sekä ravi- ja poniravikoulujen edustajaa ja muuten aiheeseen liittyvää henkilöä kahteen verkkotapaamiseen yhteiskehittämisen merkeissä. Verkkotapaamisissa pyrittiin selvittämään haastattelukysymysten ja yhteisen ideoinnin avulla vastauksia kehittämistyön tutkimuskysymyksiin hyödyntämällä palvelumuotoilun työkaluihin kuuluvaa fokusryhmäkeskustelua, aivorihtä ja tulevaisuuden muistelua. Menetelmien avulla kootut vastaukset teemoiteltiin samankaltaisuuden perusteella ja hyödynnettiin jatkotyöskentelyssä. Kehittämistyössä käytettiin laadullista tutkimusotetta, jonka ominaispiirteisiin kuuluu kehittämistyöhön osallistuvien henkilöiden omakohtaisten näkemysten ja kokemusten selvittäminen (Puusa, Juuti & Aaltio 2020, luku 2). Kehittämistyössä noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 11).

6.1 Hevospalveluohjaajakoulutuksen kehittäminen palvelumuotoilun työkaluja hyödyntäen

Palvelumuotoilulla tarkoitetaan tapaa kehittää erilaisia palveluja ja niiden käyttökokemuksia näkökulmasta, jossa asiakas on keskiössä. Yhdistämällä luovan ja analyyttisen ajattelutavan ja osallistamalla asiakkaita kehitystyöhön pystytään parantamaan palvelun laatua ja korostamaan asiakaskokemuksen merkitystä. Palvelumuotoilun tavoitteena on saada aikaan palvelukokonaisuuksia, joita asiakkaat haluavat käyttää ja suositella muille. Palveluntarjoajalle palvelumuotoilun tuottama lisäarvo näkyy toiminnan harkittuna rakenteena ja parantuneena kannattavuutena ja kilpailuetuna. (Alhonen & Iloranta 2021, 2–3.)

Palvelumuotoilun prosessista on erilaisia kuvauksia, mutta käytetyistä termeistä huolimatta kyseessä on menetelmä, joka perustuu vahvaan käyttäjäymmärrykseen ja haluun kokeilla ja oppia yhdessä asiakkaiden kanssa. Palvelumuotoilun vaiheita voidaan kuvata esimerkiksi oivaltamisena, kehittämisenä ja kokeilemisena. Koska palvelumuotoiluun kuuluu iteratiivisuus eli mahdollisuus toistamiseen, pystytään vaiheiden välillä liikkumaan edes takaisin. Oivaltamisen vaihe aloitetaan

asiakasymmärryksen hankinnasta, jossa määritetään asiakasryhmä ja perehdytään heidän toiveisiinsa palvelusta. Kiteyttämisessä asiakasymmärrys tiivistetään tarpeeksi tai mahdollisuudeksi, johon tuleva suunnittelu pohjautuu. Kun siirrytään kehittämisen vaiheeseen, lähdetään ideoimaan valittua suunnittelun kohdetta ja valitaan parhaat ajatukset jatkokehitykseen. Kokeilemisen vaiheessa luodaan valittujen ideoiden perusteella konkreettisia prototyyppisiä, joita testataan käyttäjillä ja kehitetään edelleen. Lopulta palvelun käyttöönotto päättää prosessin huomioon ottaen, että jatkokehitystä saatetaan myöhemmin tarvita asiakastarpeen tai vallitsevan maailmantilanteen muuttuessa. (Alhonen & Iloranta 2021, 4.)

Molemmissa verkkotapaamisissa sovellettiin palvelumuotoilun työkalua fokusryhmäkeskustelu. Fokusryhmäkeskustelussa valitun asiakasryhmän edustajat kutsutaan yhteen vastaamaan kysymyksiin, kertomaan mielipiteitään ja ideoimaan. Fokusryhmäkeskustelu on kustannustehokas ja nopea tapa kerätä asiakasymmärrystä, kun keskustelun aihe, teemat ja fasilitointi on suunniteltu huolellisesti. Menetelmän käyttöön on hyvä sisällyttää aktiviteetteja, joiden avulla ylläpidetään keskustelijoiden mielenkiintoa ja saadaan kerättyä kehittämistyön kannalta oleellista tietoa. (Rauhala & Turku 2021.) Kehittämistehtävän fokusryhmäkeskusteluja varten tehtiin käsikirjoitukset (liite 1) ja verkkotapaamiset sisälsivät tutkimuskysymyksiin liittyviä tietoisuuksia, materiaaleja ja aktiviteetteja. Tapaamiset toteutettiin ja tallennettiin Microsoft Teamsin avulla. Suurimpaan osaan kehittämistyöhön kutsutuista oltiin yhteydessä puhelimitse ennen verkkotapaamiskutsun lähettämistä. Kutsua tapaamisiin oli lupa jakaa eteenpäin omassa organisaatiossaan aiheesta kiinnostuneille.

6.2 Näkemysten ravistelu ja yhteisen ymmärryksen rakentuminen

Ensimmäiseen fokusryhmäkeskusteluun lähetettiin saatekirje ja kutsulinkki kaksi viikkoa ennen verkkotapaamisen päivämäärää. Saatekirjeessä kerrottiin kehittämistyön taustasta ja tavoitteista. Ennakkomateriaalina saatekirjeeseen liitettiin tietoa hevostalouden perustutkimuksen rakenteesta ja hevospalveluohjaajaopintojen ammattitaitovaatimuksista. Muutama päivä ennen tapaamista osallistujat saivat muistutusviestin ja verkkolinkit fokusryhmäkeskustelussa käytettäviin Padlet-pohjiin. Padlet on tietokoneella ja mobiililaitteilla toimiva helppokäyttöinen sovellus, johon osallistujat pääsevät linkin kautta. Padlet toimii interaktiivisena seinänä, jonne pystyy lisäämään, jatkamaan ja kommentoimaan ideoita. Padlet mahdollistaa myös esimerkiksi ideoiden järjestelemisen teemoihin ja äänestämisen parhaiksi koetuista ehdotuksista. (Innokylä n.d.a.) Osallistujilla oli Padletin avulla mahdollisuus tutustua tutkimuskysymyksiin etukäteen.

Fokusryhmäkeskustelu aloitettiin osallistujien esittäytymisellä. Keskusteluun osallistui yhteensä yhdeksän henkilöä. Verkkotapaamisen ohjelma alkoi tietoisella kehittämistyön taustasta ja hevospalveluohjaajaopintojen tutkinnon perusteista. Keskustelun ylläpitämiseksi oli käsikirjoitukseen sisällytetty kysymyksiä, joita esitettiin ohjelman edetessä. Ensimmäisen fokusryhmäkeskustelun tärkeimmät kaksi teemaa olivat selvittää, miten hevospalveluohjaajaopintojen sisältämän opetuksen ja oppimisen toivotaan jakaantuvan oppilaitoksen, työelämän ja näiden rajapintojen välille sekä selvittää, mitä tarpeita ja haasteita osapuolten yhteistyöllä on. Teemoihin liittyviin kysymyksiin esitettiin vastauksia aktiveettina toimineen aivoriihen avulla.

Aivoriihi on palvelumuotoilun työkalu, jossa osallistujat keksivät asetettuun kysymykseen tai haasteeseen ideoita ilman kriittisyyttä. Aivoriihen voi toteuttaa esimerkiksi käyttämällä muistilappuja, joihin osallistujat kirjaavat yhden idean lappua kohden, ja tavoitteena on tuottaa niin monta ideaa kuin mahdollista. Muistilaput kerätään ryhmän nähtävälle ja niitä voidaan teemoitella, yhdistää ja jatkaa uusilla ideoilla. Aivoriihtä seuraa kaikista kiinnostavimpien ideoiden valinta jatkokehitystä varten. (Rauhala & Turku 2021.) Koska kehittämistehtävän fokusryhmäkeskustelu tapahtui verkossa, käytettiin aivoriihen kahden teeman vastausten keräämiseen Padlet-pohjia. Padletissa vastaaminen tapahtui anonyymisti. Ensimmäisen oppimisympäristöihin liittyvän teeman ideoista osallistujien oli mahdollista merkitä omia suosikkejaan. Varsinaista äänestysominaisuutta käytettiin toisessa osapuolten yhteistyön tarpeita ja haasteita käsittelevässä teemassa. Ennen kuin osallistujia pyydettiin valitsemaan enintään kolme mielestään tärkeintä tarvetta tai haastetta, esitetyt ehdotukset järjesteltiin samankaltaisuuden perusteella.

6.3 Yhteisen ymmärryksen saavuttaminen

Toinen fokusryhmäkeskustelu järjestettiin kaksi ja puoli viikkoa ensimmäisen verkkotapaamisen jälkeen. Osallistujamäärä jäi seitsemään henkilöön, mutta kaikki olennaiset osapuolet eli oppilaitos, raviradat ja ravi- ja poniravikoulut olivat edustettuna. Tapaamisten välillä ensimmäisessä keskustelussa kerätyt vastaukset koottiin ja niiden perusteella luotiin ehdotus hevospalveluohjaajakoulutuksen ravivaihtoehdon etenemisestä huomioon ottaen esiin tulleet tarpeet ja haasteet. Ehdotus esiteltiin toisessa fokusryhmähaastattelussa. Osallistujat vastasivat tarkentaviin kysymyksiin jatkokehittämistä varten, jotta yhteinen ymmärrys koulutuksen toteuttamisesta saavutettaisiin.

Fokusryhmäkeskustelun aktiviteettina edettiin uuteen teemaan kumppanuus, jonka käsittelyssä sovellettiin palvelumuotoilun työkalua tulevaisuuden muistelu. Tavoitteena oli löytää vastauksia tutkimuskysymykseen, mistä toimiva kumppanuus rakentuu oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen välille. Tulevaisuuden muistelu on työkalu, joka sopii asiakastyöhön tai verkostoimaiseen kehittämiseen. Yhteistyömenetelmänä tulevaisuuden muistelulla pyritään löytämään uusia näkökulmia, parantamaan toiminnan laatua ja luomaan konkreettinen toimintasuunnitelma tavoitteen saavuttamiseksi. Menetelmän aikana osallistujia pyydetään kuvittelemaan valitun toiminnan onnistunut tulevaisuus määritellyn ajan kuluttua. Tämän jälkeen jokainen esittää näkemyksiään siitä, mitä vaiheita on käyty läpi, jotta toivottuun tilanteeseen on päästy. (Innokylä n.d.b.)

Osallistujia pyydettiin kuvittelemaan Hevosopiston, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen välillä toimiva onnistunut kumppanuus viiden vuoden kuluttua. Osallistujat saivat kirjata Padlettiin ajatuksiaan siitä, mitä on tapahtunut, jotta hyvä kumppanuus saavutettiin. Ideat käytiin yhdessä läpi ja osallistujilla oli jälleen mahdollisuus merkitä vastauksista suosikkejaan. Fokusryhmäkeskustelu päättyi yhteistyön ja kumppanuuden seuraavien askelten pohdintaan. Koulutuksen markkinoinnista ja ensimmäisten opiskelijoiden löytämisestä keskusteltiin. Lisäksi osallistujille esiteltiin Hevosopiston työpaikkaohjaajakoulutusta ja raviratojen sekä ravi- ja poniravikoulujen edustajilta kysyttiin halukkuutta liittää työpaikan yhteystiedot oppilaitoksen työelämässä oppimisen työpaikkojen listaan.

6.4 Koulutuspalvelun kokeileminen, arviointi ja käyttöönotto

Opinnäytetyön kehittämistehtävä rajattiin hevospalveluohjaajakoulutuksen ravivaihtoehdon toteuttamismahdollisuuden kartoittamiseen ja koulutuspolun kuvaukseen. Tuotteistamisen seuraava vaihe eli kokeileminen ja arviointi tapahtuvat opinnäytetyön ulkopuolella. Vaiheen toteutumiseksi on markkinointia hyödyntäen etsittävä pilottiopiskelijoita, joiden avulla koulutusta lähdetään ensimmäistä kertaa testaamaan. Koulutukseen sisältyvän työelämäyhteistyön onnistumista arvioidaan yhdessä työelämänedustajien kanssa. Kun kokeilua ja arviointia tehdään niiden henkilöiden kanssa, joiden työnsä tuoteistaminen vaikuttaa, saadaan laajennettua ymmärrystä eri rooleista palvelun tuottamisessa ja osataan arvostaa kaikkien osallistujien työtä ja osaamista (Tuominen ym. 2015, 13). Arviointivaiheessa opiskelijapalautteella on tärkeä merkitys koulutuksen jatkokehittämisessä.

Kokeilun ja arvioinnin jälkeen tavoitteena on vakioida hevospalveluohjaajakoulutuksen raviurheiluvaihtoehto lukuvuosittain toistuvaksi opintokokonaisuudeksi. Kehittämistyötä ei kuitenkaan voida täysin päättää, sillä tuotteistetunkin palvelun asiakastarpeet ja tilanteet saattavat muuttua (Tuominen ym. 2015, 13). Koulutuspalvelun muutostarpeeseen voivat vaikuttaa esimerkiksi vaihtelevat hakija- ja opiskelijamäärät, oppilaitoksen lukuvuosisuunnittelu ja työelämässä tapahtuvat muutokset.

7 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TULOKSET

Kehittämistyön toteutuksen vaiheissa kerätyt tulokset esitellään fokusryhmäkeskustelujen käsikirjoituksen mukaisessa järjestyksessä. Ensimmäisessä fokusryhmäkeskustelussa etsittiin vastauksia siihen, miten kehitettävän koulutuksen sisältö jaetaan eri oppimisympäristöihin ja millaisia tarpeita ja haasteita koulutukseen liittyvässä työelämäyhteistyössä on. Saadut vastaukset koottiin samankaltaisuuden perusteella ja niiden perusteella muodostettiin kuvaus koulutuspolusta, joka esitettiin kommentoitavaksi toisessa fokusryhmäkeskustelussa. Viimeisenä tuloksissa käsitellään teema ”kumppanuuden rakentuminen”.

7.1 Koulutuksen sisältö ja toteutuksen rajapinnat

Kehittämistyön ensimmäisessä teemassa selvitettiin, miten hevospalveluohjaajakoulutuksen ravi- vaihtoehdon opetussisältö on hyödyllistä jakaa oppilaitoksen, työelämän ja näiden rajapintojen välille. Samalla varmistettiin, että koulutuksen koko sisältö on mahdollista toteuttaa työelämäyhteistyön avulla, ja saatiin hahmoteltua, mitä valinnaisia ammatillisia tutkinnon osia koulutukseen liitetään. Ennen haastattelukysymysten esittämistä fokusryhmäkeskusteluun osallistuneilta työelämän edustajilta kysyttiin, olivatko ennakkomateriaalina olleet hevospalveluohjaajien koulutukseen liittyvät tutkinnon osien tutkinnon perusteet heille ennestään tuttuja. Osa oli jossain tilanteessa aiemmin tutustunut hevostalouden perustutkinnon tai jonkin muun ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteisiin, mutta voimassa oleviin hevospalveluohjaajia koskeviin ammattitaitovaatimuksiin työelämän edustajat perehtyivät tarkemmin vasta kehittämistyön yhteydessä.

Fokusryhmäkeskustelussa osallistujia pyydettiin ensimmäisenä miettimään, mitä asioita opiskelijat voivat oppia raviradoilla ja ravi- ja poniravikouluissa. Tarkoitus oli pohtia oppimismahdollisuuksia erityisesti hevospalveluohjaajaopintojen ammattitaitovaatimuksiin peilaten, mutta muitakin ajatuksia sai ehdottaa. Ideat kirjattiin Padlettiin ja kun samankaltaiset ehdotukset yhdistettiin, löydettiin työelämässä vahvimaksi koetut oppimismahdollisuudet. Osallistujien vastauksissa raviradat ja ravi- ja poniravikoulut koettiin hyvinä paikkoina oppia työelämätaitoja, asiakaspalvelua, ohjaamista ja esiintymistäitoja (kuvio 3). Vastaukset painottuivat muutenkin erityisesti palvelutoimintaan, sillä muina oppimismahdollisuuksina mainittiin markkinointi, sisällön tuottaminen, tuotteistaminen, digitaalisten järjestelmien käyttäminen ja tapahtumien järjestäminen. Vaikka kirjallisissa vastauksissa

hevosten hoitoon liittyvät työt eivät tulleet esiin, varmistettiin keskustelussa, että myös näiden perustaitojen harjoittelu onnistuu ravi- ja poniravikouluissa. Hyvänä vaihtoehtona koettiin, että opiskelijoiden työelämässä oppiminen voitaisiin jakaa raviradan ja sen yhteydessä tai alueella toimivan ravi- tai poniravikoulun kesken.

Raviradoilla, ravi- ja poniravikouluissa

- Kokemus työelämästä ja asiakaspalvelusta
- Kokemus ohjaamisesta ja esiintymisestä
- Markkinointi ja tuotteistaminen
- Tapahtumien tuottaminen ja järjestäminen (esim. ravit)
- Ravien eri toimihenkilötehtävät
- Digitaaliset alustat ja järjestelmät, sisällön tuottaminen
- Kokonaisuuksien hahmottaminen, asiayhteyksien vaikutusten ymmärtäminen
- Sidosryhmäyhteistyö (hevosjalostusliitot, hevosystäväinseurat, ravivalmentajat jne.)

Hevosopisto Oy
Ypäjän Hevosopisto
Opistontie 9, 32100 YPÄJÄ
(02) 760 21
hevosopisto@hevosopisto.fi
www.hevosopisto.fi

KUVIO 3. Fokusryhmäkeskustelussa esiin nousseet asiat, joita raviradoilla ja ravi- ja poniravikouluissa voidaan oppia

Raviratojen kannalta ravien toimihenkilötehtäviä toivottiin liitettävän opintoihin. Fokusryhmäkeskustelussa nousi esiin, että Suomen Hippos ry tarjoaa omassa sähköisessä oppimisympäristössään Hipposakatemiassa kaikille avointa ravien varikkoalueen toimihenkilöiden koulutusta, jota pystyisi hyödyntämään (Hipposakatemia 2023). Myös muu hevosalan sidosryhmäyhteistyö tuli esiin työelämässä oppimisen mahdollisuuksia pohdittaessa. Sen lisäksi, että opiskelijan työelämässä oppimisen jakson voisi jakaa raviradan ja ravi- tai poniravikoulun kanssa, pystyttäisiin yhteistyötä tekemään laajemminkin sidosryhmien kuten hevosjalostusliittojen tai paikallisten hevosseurojen kanssa. Työelämässä oppimisen yhdistäminen esimerkiksi raviradan ja sen yhteydessä toimivien ravivalmentajien tallien kesken tukisi opiskelijan lajiharjoittelua sekä hevostenhoidon ja asiakaspalvelun taitoja.

Osallistujilta kysyttiin seuraavaksi, mitä opetusaiheita he toivoisivat painotettavan oppilaitoksen opetustunneilla ja oppimisympäristöissä. Vastauksissa toistui hevosten hyvinvointiin liittyviä asioita,

kuten nykyaikaisen tiedon hyödyntäminen hevosten kouluttamisessa ja käsittelyssä, eläinten hyvinvointia koskevan lain ja yleisesti hevosalan etiikan ja lainsäädännön tunteminen (kuvio 4). Teoriaopintoja toivottiin hevosten hoidosta ja ruokinnasta samoin kuin raviurheilun lajiharjoittelusta. Keskustelussa oppilaitoksen edustajat totesivat, että kyseisten opintojen toteuttamisessa oppilaitoksessa pystytään hyödyntämään yhteisiä opetusryhmiä eri opintoihin suuntautuneiden opiskelijoiden kesken. Esimerkiksi hevosten hoidon ja ruokinnan perusteet ovat samat hevosurheilulajista riippumatta. Lajiharjoittelussa opetusta pystytään integroimaan jo olemassa olevan ravihevosten hoitamiseen suuntautuvien hevostenhoitajien koulutuksen kanssa. Hevospalveluohjaajaopiskelijoiden riittävän lajiosaamisen tason saavuttaminen oppilaitoksen opetuksessa koettiin tärkeäksi, jotta työelämässä oppimisen aikana opiskelijat pystyisivät sujuvasti opettamaan taitoa eteenpäin asiakkaille.

Oppilaitoksessa

- Hevosalan etiikka, eläinsuojelulaki ja muu lainsäädäntö, yleinen tietämys hevosalasta
- Hevosten käsittely, kouluttaminen ja yleinen toimintatapa eläinten kanssa nykyaikaisen tiedon ja tutkimuksen mukaisesti
- Teoria hevosten hoidosta, ruokinnasta ym.
- Lajiharjoittelu
- Asiakaspalvelu ja asiakastilanteet
- Teoria pedagogiikan perusteista ja ohjaustyön etiikasta
- Eri-ikäisten asiakkaiden ja erityisryhmien kohtaaminen ja ohjaaminen
- Ohjaamistilanteiden ja kurssien suunnittelu
- Taitojen opettaminen
- Turvallisuus hevostoiminnanohjauksessa
- Talousasiat ja kannattavuuslaskenta
- Digitaaliset alustat ja toimintaympäristöt
- Kielitaito, saavutettavuus ja selkeys

KUVIO 4. Fokusryhmäkeskustelun perusteella kerätyt ehdotukset oppilaitoksen opetusaiheiksi

Oppilaitoksessa tapahtuvaan oppimiseen haluttiin sisältävän teoriaa pedagogiikan perusteista ja ohjaustyön etiikasta. Hevospalveluissa opiskelija tapaa eri-ikäisiä asiakkaita ja erityisryhmiä, joten erilaisten ihmisten kohtaamistaitoa tulisi opettaa oppilaitoksessa. Turvallisuusasioita hevostoiminnan ohjauksessa pidettiin tärkeinä. Ohjaamistilanteita ja kurssien suunnittelua toivottiin harjoiteltavan jo koulussa, kuten myös digitaalisten alustojen ja toimintaympäristöjen käyttöä. Fokusryhmäkeskusteluun osallistunut oppilaitoksen edustaja kertoi, että pedagogiikkaan ja ohjaamiseen on olemassa ratsastukseen suunniteltu opetus. Mikäli ratsastukseen ja raviurheiluun painottavien hevospalveluohjaajien opetus toteutetaan tältä osin yhdessä, täytyy opetusta ja opetusmateriaaleja

kehittää molempien hevosurheilulajien huomioon ottamiseksi. Taitojen opettamiseen liittyvä nykyinen opetus soveltuu lähes sellaisenaan hyödynnettäväksi lajista riippumatta.

Taloudellisen ajattelutavan ja esimerkiksi yritystoiminnan kannattavuuden laskennan opettaminen oppilaitoksen opetuksessa oli mainittu vastauksissa. Yleisesti opiskelijoilla haluttaisiin olevan hyvä ja selkeä kielitaitoa ennen työelämään siirtymistä. Tällä tarkoitettiin kieliopillista tapaa puhua ja kirjoittaa kotimaisella kielellä. Opiskelijoiden toivottiin myös ymmärtävän saavutettavuuden merkityksen.

Teeman viimeisenä kysymyksenä fokusryhmän osallistujia pyydettiin miettimään, minkälaisia oppimistilanteiksi sopivia projekteja voisi järjestää yhdessä oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen rajapinnoilla (kuvio 5). Työelämässä oppimisesta sopiminen oppilaitoksen ja työelämän välillä koettiin jo itsessään rajapinnalla toimimiseksi, mutta lisäksi haettiin muita esimerkkejä siitä, mitä opintoihin sisällytettävää yhteistä toimintaa oppilaitos ja työelämän edustajat pystyisivät toteuttamaan. Vastauksissa tapahtumien järjestäminen ja asiakaspalvelun harjoittelu nousivat vahvasti esiin. Esimerkkeinä kyseisestä toiminnasta voisi olla, että opiskelijaryhmä lähtee oppilaitoksesta opettajavetoisesti raviradalle osallistumaan ravien järjestämiseen tai että oppilaitos ja ravirata toteuttaisivat yhdessä paikallisravit. Muutkin hevostapahtumat ja -palvelut, kuten kerhotoiminta, voisivat onnistua osapuolten yhteistyössä. Ehdotuksiin lisättiin myöhemmin toisessa fokusryhmähaastattelussa esiin tullut toive, että Hevosopisto tarjoaisi vierailijaryhmille palveluna alueellaan opastettuja kierroksia. Vierailujen vetämisessä kannattaisi hyödyntää opiskelijoita.

Rajapinnoilla

- Tapahtumien järjestäminen yhdessä
- Vierailijaryhmien vetäminen
- Asiakaspalvelun teoria ja käytäntö, simulointi (esim. palautteen antaminen ja vastaanottaminen)
- Turvallisuus
- Työelämässä oppiminen
- Hevosten ja ponien hoito, talliarki, määräykset ym.
- Hevosten kouluttaminen ja nuorten hevosten ajo-opetus
- Yhteiset projektit AMK-tutkintojen kanssa (esim. tradenomit ja agrologit)

Hevosopisto Oy
Ypäjän Hevosopisto
Opistontie 9, 32100 YPÄJÄ
(02) 760 21
hevosopisto@hevosopisto.fi
www.hevosopisto.fi

KUVIO. 5 Fokusryhmäkeskustelun osallistujien ideoita oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen rajapinnalla tapahtuviksi oppimismahdollisuuksiksi

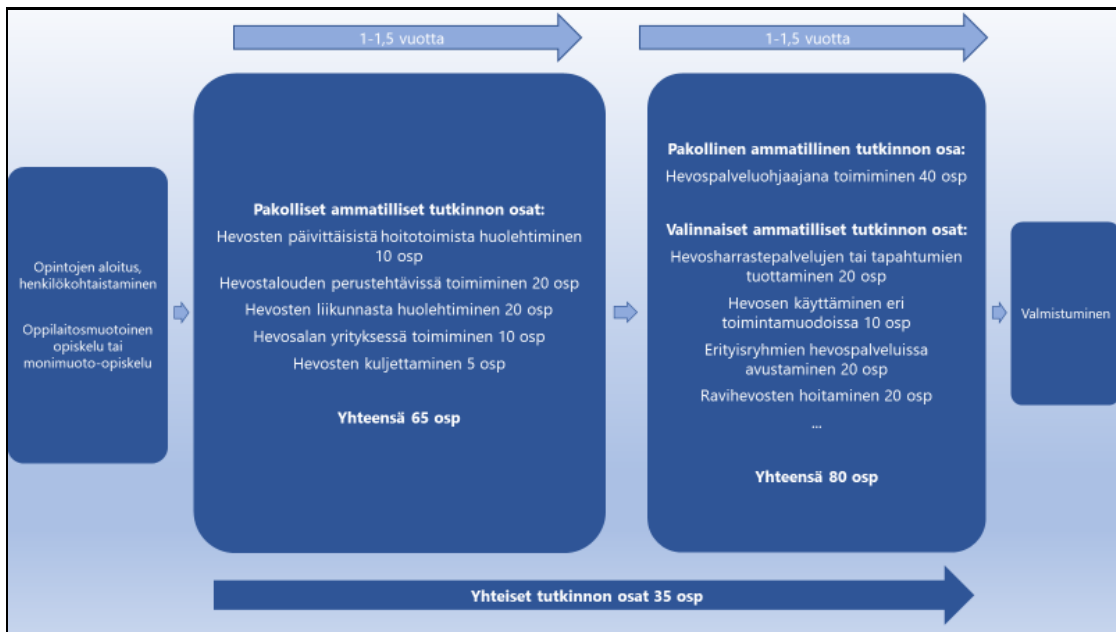
Rajapinnalla tapahtuvan toiminnan todettiin olevan hyvä keino viedä opiskelijoiden oppimaa teoriaa käytäntöön. Vastauksissa mainittiin, että rajapinnan oppimistapahtumiin sopivia opetusaiheita olivat esimerkiksi palautteen antaminen ja vastaanottaminen sekä turvallisuusasiat. Muita ehdotuksia rajapinnan käytännön harjoituksiksi olivat nuorten hevosten ajo-opettamiseen ja hevosten kouluttamiseen liittyvät projektit sekä osallistuminen työpaikkojen arkeen hevosten ja ponien hoidon merkeissä. Muuta kuin raviratoihin ja ravi- ja poniravikouluihin liittyvään sidosryhmätyötä koskien nousi esiin, että yhteistyössä hevosjalostusliittojen kanssa opiskelijat voisivat tutustua Hyvä Talli -laatu-järjestelmään. Laatu-järjestelmä sisältää Suomen Hippoksen hyväksymille ravikouluille tehtävän pakollisen neuvontakäynnin, jonka tavoitteena on mitata, todentaa ja tukea hevosalan toimijoita varmistamalla toiminnan laadun, turvallisuuden sekä hyvinvointilain edellytysten toteutumisen. (Suomen Hippos 2023a.)

Fokusryhmäkeskustelussa sivuttiin myös ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun opetustarjonnan yhteistyön mahdollisuuksia. Yhteisiä oppimisprojekteja pystyttäisiin suunnittelemaan esimerkiksi hevosalan perustutkinnon hevospalveluohjaajien ja ammattikorkeakoulun agropiikopiskelijoiden tai hevosalan liiketoiminnan tradenomiopiskelijoiden kanssa. Yhtenä yhteistyön hyötynä nähtiin jatko-opintopolun näyttäytyminen hevospalveluohjaajaopiskelijoille kohti ammattikorkeakouluopintoja.

7.2 Hevospalveluohjaajakoulutuksen koulutuspolun kuvaus

Ensimmäisen fokusryhmäkeskustelun jälkeen hevospalveluohjaajakoulutuksen raviurheiluvaihtoehdosta muodostettiin koulutuspolun kuvaus (kuvio 6). Kuvaus esitettiin osallistujille toisessa fokusryhmäkeskustelussa ja vahvistettiin kommentoinnin jälkeen. Opinnot alkavat henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnalla. Opiskelumuotoina ovat sekä oppilaitosmuotoinen opiskelu (OLM) että monimuoto-opiskelu (MOMU). Koulutuksen aikana opiskelija suorittaa yhteiset tutkinnon osat 35 osp, ellei hänelle ole tehty kyseisiin opintoihin osaamisen tunnustamisia aiemmista opinnoista tai sovittu, että opiskelija suorittaa vain ammatillisia tutkinnon osia ilman koko tutkinnon tavoitetta. Fokusryhmäkeskustelussa todettiin, että ratsastukseen suuntautuvilla hevospalveluohjaajilla koko tutkinnon suorittamista veloitetaan, mikäli opiskelija haluaa työllistyä Suomen

Ratsastajainliiton hyväksymään ratsastuskouluun. Suomen Hippoksen hyväksymissä ravi- ja poniravikouluissa ei tällä hetkellä tiedetty olevan vastaavanlaista vaatimusta.

KUVIO 6. Raviurheiluun suuntautuvien hevospalveluohjaajien koulutuspolun kuvaus

Kaikille hevostalouden perustutkinnon suorittaville opiskelijoille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat 65 osp vastaavat osaltaan fokusryhmäkeskusteluissa esiin nousseisiin toiveisiin siitä, mitä oppilaitoksen opetuksen hevospalveluohjaajaopiskelijoille toivottiin sisältävän. Pakollisia ammatillisia tutkinnon osia ovat hevosten päivittäisistä hoitotoimista huolehtiminen 10 osp ja hevosten kuljettaminen 5 osp sekä hevostalouden perustehtävissä toimiminen 20 osp. Samoin opintoihin sisältyy hevosten liikunnasta huolehtiminen 20 osp, jonka aikana opiskelijat opettelevat valjastamaan ja ajamaan. Hevosalan yrityksessä toimiminen 10 osp opinnoissa perehdytään palveluihin, kannattavuuteen ja lainsäädäntöön, joita toivottiin hevospalveluohjaajaopiskelijoiden opetukseen.

Hevospalveluohjaajan tutkintonimikettä tavoittelevat opiskelijat jatkavat opintojaan pakollisella ammatillisella tutkinnon osalla hevospalveluohjaajana toimiminen 40 osp. Tutkinnon osan teoriaopinnoissa syvennyttään tarkemmin hevosenhoitoon, ruokintaan, lajiharjoitteluun sekä aloitetaan opiskelemaan ohjaajana toimimisen perusteita. Hevosopiston ratsastukseen suuntautuneille hevospalveluohjaajille suositeltu, tutkintoa tukeva valinnainen tutkinnon osa hevosharrastepalvelujen tai tapahtumien tuottaminen 20 osp päädyttiin sisällyttämään myös raviurheiluvaihtoehtoon. Tutkinnon osan suorittamisessa pystytään soveltamaan raviratojen ravitapahtumia, ravi- ja poniravikoulujen

palveluita sekä oppilaitoksen omaa raviurheiluun liittyvää toimintaa. Myös rajapintatoimintaa osapuolten kesken pystyttäisiin kehittämään.

Hevospalveluohjaajana toimimisen ammattitaitovaatimusten mukaan ravikouluun tähtäävän opiskelijan tulisi osoittaa taitotasoa, joka vastaa tuotettua palvelua. Koska käytännössä ravi- ja poniravikoulujen tarjoamat palvelut voivat vaihdella yrityskohtaisesti, pohdittiin fokusryhmäkeskusteluissa, minkä tasoista raviurheilun lajiosaamista koulutuksella tavoitellaan. Suoraa vastausta osallistujat eivät osanneet sanoa, mutta lopulta päädyttiin sisällyttämään koulutuskuvaukseen valinnaiseksi tutkinnon osaksi hevosen käyttäminen eri toimintamuodoissa 10 osp, jossa opiskelija perehtyy valitsemaansa hevosen käyttömuotoon tai hevosurheilulajiin. Tutkinnon osassa opiskelijat suorittaisivat ravikortin eli C-ajoluvan. Tällöin opiskelijoiden lajiosaamistason pitäisi riittää aina kilpa-, valmennus- ja korttikurssien ohjaamiseen asti.

Tutkinnon täydentämiseksi hevospalveluohjaajaopintojen oheen pystyi koulutuksen lähtötilanteen mukaisesti valitsemaan valinnaisista tutkinnon osista erityisryhmien hevospalveluissa toimimisen 20 osp. Ravi- ja poniravikoulujen edustajien kanssa käyty keskustelu varmisti, että yritysten asiakaisiin kuuluu erityisryhmiä, jolloin tutkinnon osaa pystytään suorittamaan raviurheilussa. Tutkinnon osassa oppilaitoksen teoriaopetuksen integrointi ratsastukseen suuntautuneiden hevospalveluohjaajien kanssa olisi mahdollista. Valinnaisista tutkinnon osista ravihevosten hoitaminen 20 osp on toteutettavissa oppilaitoksen ja ravikoulujen tai ravitaliyritysten kautta. Lisäksi hevosen käyttäminen eri toimintamuodoissa on sallittua valita useampaan kertaan ja opinto avaa raviurheilusta kiinnostuneille opiskelijoille mahdollisuuden tutustua tai hyödyntää jo olemassa olevia taitoja esimerkiksi montéen tai poniraviurheiluun.

7.3 Työelämäyhteistyön tarpeet ja haasteet koulutuksen toteutuksessa

Ensimmäisen fokusryhmähaastattelun toisena teemana selvitettiin, minkälaisia haasteita voi esiintyä oppilaitoksen ja raviratojen sekä ravi- ja poniravikoulujen välisessä yhteistyössä. Osallistujia pyydettiin myös miettimään, minkälaista tietoa ja perehdytystä työelämän edustajat tarvitsevat ammatillisesta koulutuksesta ja toisaalta mitä oppilaitoksen edustajat toivovat työelämältä yhteistyön toteutumiseksi. Padlettiin aivoriihen avulla kerätyt ideat yhdistettiin samankaltaisuuden perusteella ja osallistujat saivat äänestää enintään kolmea ehdotusta.

Tärkeimmiksi koetut tarpeet ja haasteet koettiin esille toiseen fokusryhmähaastatteluun (kuvio 7). Ensimmäiseksi tarpeeksi nousi, että työpaikkaohjaajien riittävä osaaminen ja ymmärrys ammatillisesta koulutuksesta tulisi varmistaa. Työpaikkaohjaajakoulutuksien merkitys koettiin tärkeänä ja myös koulutusten jatkuvuutta kaivattiin. Opiskelijoiden ohjaukseen, tukemiseen ja tutkinnon perusteiden mukaisten työtehtävien löytämiseen haluttiin varmistusta työelämässä oppimisen aikana. Osassa vastauksista oli huomioitu, että usein tarpeet liittyvät toisiinsa ja yhden haasteen ratkaiseminen voi johtaa monen asian paranemiseen. Esimerkiksi työpaikkaohjaajan hyvä koulutuksen sisällön tuntemus voi lisätä opiskelijan mahdollisuutta tehdä ohjatusti opintoihin kuuluvia töitä.

Yhteistyön tarpeet ja haasteet

- Työpaikkaohjaajien osaaminen ammatillisesta koulutuksesta varmistettava, työpaikkaohjaajakoulutuksella on jatkuva tarve
- Opiskelijalle varmistettava riittävä ohjaus ja tuki työelämässä sekä tutkinnon perusteiden mukaiset työtehtävät
- Yhteistyö tehdään aina ihmisten kesken, joten verkostoituminen on tärkeää
- Haasteena innostuneiden ja motivoituneiden opiskelijoiden löytäminen
- Opiskelijoilla oltava riittävät perustaidot ennen työelämässä oppimista
- Resurssien vähäisyys tai puute ohjaukseen työpaikoilla koskien sekä työpaikkaohjaajia että opettajia
- Oppilaitoksessa tulee olla tieto mitä työpaikalla voi oppia
- Työpaikkojen monipuolisten työaikojen ja opiskelijoiden opintojen yhdistäminen voi olla haasteellista
- Tarvitaan nopeaa yhteydenpitoa, tiedonkulkua ja reagointia oppilaitoksen, työpaikan ja opiskelijan kesken
- Hallinto ja byrokratia ei saa olla liian vaikeaa

KUVIO 7. Yhteenvedo fokusryhmäkeskustelussa esiin nousseista työelämäyhteistyössä toteutettavan koulutuksen tarpeista ja haasteista

Verkostoituminen koettiin tärkeäksi työelämäyhteistyön tarpeeksi. Verkostoitumisen mainittiin edellyttävän ihmisten välistä toimintaa, joten koulutuksen onnistumisen tarvitsee hyvää yhteistyötä oppilaitoksen ja työpaikkojen edustajien kesken. Yhtenä haasteena pidettiin sitä, mistä löydetään innostuneet ja motivoituneet opiskelijat koulutukseen. Ensinnäkin esiin nousi huoli siitä, kokevatko nuoret hevosalaa yhtä vetovoimaisena kuin ennen. Toisaalta taas hevospalveluohjaajakoulutuksen raviurheiluvaihto ei vielä ole yleisesti tunnettu, joten haasteena on onnistua koulutusmarkkinoinnissa ja löytää opinnoille sopiva kohderyhmä. Toisessa fokusryhmäkeskustelussa opiskelijahankintaan palattiin uudelleen ja ehdotuksia tilanteen parantamiseksi olivat esimerkiksi koulutuksen mainostaminen yhteistyössä työelämän kanssa sekä pilottiopiskelijoiden etsintä jo alalla työskentelevistä, joilla vastaavanlaista tutkintoa ei vielä ole.

Seuraavaksi esiin nousseet haasteet liittyivät jälleen työelämässä oppimiseen. Opiskelijoiden toivottiin hallitsevan riittävät perustaidot jo ennen työpaikalle saapumista ja oppilaitokselta kaivattiin ymmärrystä siihen, että työntekijöillä on usein hyvin vähäiset resurssit opiskelijoiden opettamiseen työnteon ohessa. Ongelmalliseksi nähtiin myös se, että oppilaitokselle ei välttämättä muodostu realistista kuvaa siitä, mitä opiskelija pystyy työpaikalla oppimaan. Opettajilta toivottiin mahdollisuutta käydä työpaikoilla ja osallistua ohjaamiseen. Toisaalta myös oppilaitoksen edustajien resurssit työelämässä oppimisen ohjaukseen koettiin puutteellisiksi. Tarkkaa vastausta siihen, kuinka paljon opettajan olisi hyvä osallistua työpaikalla opiskelijoiden ohjaamiseen ei pystytty määrittämään, vaan sen koettiin riippuvan opetettavasta aiheesta. Rajapinnoilla tapahtuvia opetustilanteita pidettiin hyvinä esimerkkeinä siitä, miten opettaja ja työelämän edustajan yhteistyö opiskelijoiden ohjauksessa voisi toimia.

Hevosalalle tyypillinen haaste työaikojen monipuolisuudesta nousi esiin vastauksissa ja fokusryhmäkeskustelussa pohdittiin, miten raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen toiminnan ja opiskelijoiden opintojen aikataulut saadaan kohtaamaan. Asia on nostettava keskusteluun opiskelijavalintaa tehdessä ja arvioitaessa opiskelijoiden soveltuvuutta koulutukseen. Edellä mainittujen tarpeiden ja haasteiden lisäksi vastauksissa nousi esiin, että nopean yhteydenpidon ja tiedonkulun oppilaitoksen, työpaikkojen ja opiskelijoiden välillä on toimittava, jotta reagointi erilaisiin tilanteisiin tapahtuu ajoissa. Muutenkin työelämäyhteistyöhön liittyvien hallinnollisten ja byrokraattisten asioiden ei toivottu olevan liian hankalia ja hidastavan toimintaa.

Ensimmäisessä fokusryhmäkeskustelussa kerätyt tarpeet ja haasteet sijoitettiin koulutuskuvaukseen, jolloin koulutuksen järjestämisen kriittiset pisteet olivat helpommin havaittavissa. Kuvaus esitettiin taulukkomuodossa (taulukko 1), jossa pyrittiin havainnollistamaan koulutuksen etenemisen aikana tarvittavat toimet tarpeiden ja haasteiden ratkaisemiseksi opiskelijan, oppilaitoksen, työpaikkojen ja rajapintayhteistyön näkökulmista. Taulukko esiteltiin toisessa fokusryhmäkeskustelussa ja sitä täydennettiin osallistujille esitettyjen tarkentavien kysymysten sekä yhteisen keskustelun avulla.

TAULUKKO 1 Raviurheiluun suuntautuvien hevospalveluohjaajien koulutuspolun vaiheet sisältäen osapuolten tehtävät ja toiminnot

	Ennen opintoja	Pakolliset tutkinnon osat	Hevospalveluohjaajana toimiminen ja valinnaiset tutkinnon osat	Valmistuminen
Opiskelijat	Hakeutuminen opiskelijaksi, yhteishaku/jatkuva haku	OLM oppilaitoksessa, mahdollisuus työelämässä oppimisen jaksoon MOMU hevosalan yrityksissä	OLM oppilaitoksessa ja työelämässä oppiminen MOMU hevosalan yrityksissä	Työelämä, yrittäjyys Jatko-opinnot Harrastustoiminta
Oppilaitos	Koulutuksen markkinointi, hakupalvelu Työpaikkoihin tutustuminen, perehdytys	Riittävien perustaitojen opettaminen opiskelijoille Opettajan ohjausresurssin varmistaminen työelämässä oppimisen jaksoille Erikoistumisvaihtoehtojen esittely, opiskelijoiden soveltuvuuden varmistaminen	Riittävän lajiharjoittelun, pedagogiikan, etiikan ja työelämätaitojen opettaminen opiskelijoille Opettajan ohjausresurssin varmistaminen työelämässä oppimisen jaksoille	Opiskelijoiden uraohjaus
Raviradat, ravi- ja poniravikoulut	Työpaikkaohjaajakoulutus Perehtyminen ammatilliseen koulutukseen ja tutkinnon perusteisiin	Tutkinnon perusteiden mukaiset työtehtävät Työpaikkaohjaajakoulutus Opiskelijoiden työelämässä oppimisen ohjaus	Tutkinnon perusteiden mukaiset työtehtävät Työpaikkaohjaajakoulutus Opiskelijoiden työelämässä oppimisen ohjaus	Työllistävä vaikutus Verkostoituminen valmistuneiden kanssa
Rajapinnalla	Verkostoituminen Opiskelijahankinta, koulutuksen markkinointi Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	Vierailut Tapahtumien, projektien ja oppimistilanteiden järjestäminen Työelämässä oppimisen järjestäminen, osaamisen arviointi	Vierailut Tapahtumien, projektien ja oppimistilanteiden järjestäminen Työelämässä oppimisen järjestäminen, osaamisen arviointi	Arviointi yhteistyön ja kumppanuuden onnistumisesta Jatkokehitys Uudet sopimukset

Vaiheeseen ”ennen opintoja” liittyi haaste saada hevospalveluohjaajakoulutuksen ravivaihtoehdolle tunnettavuutta ja löytää motivoituneet opiskelijat. Vaikka oppilaitos vastaa omasta koulutusmarkkinoinnistaan, todettiin, että työelämän kanssa toteutettu mainonta voisi olla keino tuoda näkyvyyttä vähän tunnetulle opiskelumahdollisuudelle erityisesti raviurheilun parissa toimivien ja harrastajien keskuuteen. Oppilaitoksen näkökulmasta haluttiin erityisesti muistuttaa, että monimuoto-koulutus avaa mahdollisuuden opiskella työn ohessa. Ensimmäiset pilottiopiskelijat koulutuksen kokeiluvaiheeseen voisivat täten löytyä jo työelämässä tai muuten raviurheilussa toimivista henkilöistä.

Koulutuksen aloitusvaiheeseen sijoitettiin oppilaitoksen ja työpaikkojen verkostoituminen. Yhteistyön aloittamisen ensimmäisiksi asioiksi otettiin raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen yhteystietojen päivittäminen oppilaitoksen työelämässä oppimisen listalle. Koulutuskuvauksessa oppilaitoksen tavoitteeksi asetettiin tutustuminen koulutusyhteistyötä tekevien raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen toimintaan, työtehtäviin ja ohjausresursseihin. Oppilaitoksella on myös velvollisuus perehdyttää työpaikat opiskelijoiden työelämässä oppimiseen liittyviin asioihin. Vastaavasti raviratojen ja

ravi- ja poniravikoulujen toivottiin tutustuvan ammatilliseen koulutukseen ja tutkinnon perusteisiin ennen työelämäyhteistyön aloittamista. Perehtymiseen hyödynnettäisiin Hevosopiston tarjoamaa itsenäisesti verkko-opintoina toteutettavaa työpaikkaohjaajakoulutusta. Verkkokoulutus kuuluu samalla ammatillisen koulutuksen tutkinnon osaan työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp, jonka suorittaminen tulisi työelämän edustajille ajankohtaiseksi siinä vaiheessa, kun heille tulee työelämässä oppimisen jaksolle ohjattavia opiskelijoita. Tutkinnon osa arvioidaan ammatillisen koulutuksen ammattitaitovaatimusten mukaisesti käytännön työssä.

Parhaimmillaan yhteistyön lisäksi oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen välille pystyttäisiin tekemään kumppanuussopimuksia. Kumppanuuteen liittyvän toiminnan kuten rajapinnalla järjestettävien tapahtumien ja projektien sijoittamisesta lukuvoisisuunnitelmaan sovittaisiin ennen koulutuksen alkamista. Koulutuksen ensimmäisen toteutuksen jälkeen kumppanuussopimusten sisällön toteutumista arvioimalla pystyttäisiin jatkokehittämään ja syventämään kumppanuutta.

Opintojen eteneminen jaettiin taulukossa pakollisten ammatillisten tutkinnon osien ja osaamisalaopintojen vaiheisiin. Pakollisten tutkinnon osien aikana oppilaitoksen opetukselta toivottiin opiskelijoiden riittävien perustaitojen varmistamista opiskelijoilta. Tarpeeseen on Hevosopistolla vastattu sijoittamalla oppilaitosmuotoisten opiskelijoiden opinnot alkuun oppilaitoksen oppimisympäristöihin. Osaamisen kehittymisen myötä voidaan suunniteltu työelämässä oppimisen jakso järjestää pakollisten tutkinnon osien aikana. Monimuoto-opiskelijoiden kohdalla on huomioitava, että pakollisten tutkinnon osien sisältämien perustaitojen harjoittelu tapahtuu pääosin sopimustyöpaikalla.

Viimeistään pakollisten ammatillisten tutkinnon osien jälkeen opiskelijat valitsevat tavoiteltavan tutkintonimikkeen ja siihen sisältyvät pakolliset ja valinnaiset tutkinnon osat. Ennen tutkintonimikkeen mukaisiin opintoihin pääsemistä opiskelijoiden soveltuvuutta koulutuksen suorittamiseen arvioidaan. Jotta opiskelijoita saataisiin valitsemaan ja kehittämään taitojaan kohti hevospalveluohjaajakoulutuksen raviurheiluvaihtoehtoa, pitäisi jo pakollisten tutkinnon osien opintoihin sisällyttää oppilaitoksen ja ravi- ja poniravikoulujen rajapintatoimintaa, joka toisi alan tutuksi ja innostaisi opiskelijoita. Raviurheiluun painottavien hevospalveluohjaajien kohdalla soveltuvuuden arvioinnissa on hyvä ottaa esiin, että opintoihin sisältyvät haasteeksi koetut palvelu- ja tapahtumatuotannolle tyypillisesti monipuoliset työajat, joihin opiskelijoiden tulee sitoutua.

Hevospalveluohjaajana toimimisen ja valinnaisten tutkinnon osien aikana opiskelijoilla alkavat viimeistään työelämässä oppimisen jaksot. Työelämässä oppimisen järjestämisen haasteisiin kuuluu

sekä työpaikkaohjaajien että opettajien kokemus vähäisistä resursseista opiskelijoiden ohjaukseen. Fokusryhmäkeskustelun aikana haasteeseen ei löydetty täydellistä ratkaisua, mutta ongelmaan auttaisi nopea tiedonkulku ja yhteinen ymmärrys molempien osapuolten tehtävistä. Esimerkkinä tiedonkulun parantamisesta ehdotettiin sähköistä päiväkirjaa, jonka avulla sekä työpaikkaohjaaja että opettaja pystyvät seuramaan opiskelijan osaamisen kehittymistä ja keskittämään ohjausta tarvittaviin asioihin. Tässä vaiheessa opintoja opiskelijoiden osaaminen syvenee ja tavoitteena on, että jo opintojen aikana koulutus pystyisi vastaamaan työpaikkojen esittämään tarpeeseen uusista alan toimijoista ja tapahtumien toimihenkilöistä.

Opiskelijoiden valmistumisen vaiheeseen liittyviä haasteita tai tarpeita ei noussut suuremmin esiin fokusryhmäkeskusteluissa. Yksittäisenä toiveena oli, että koulutuksen avulla saataisiin uusia toimihenkilöitä ravitapahtumiin. Taulukkoon on kirjattu koulutuksen tavoitteeksi valmistuvien siirtymisen työelämään, jatko-opintoihin tai jäävän alalle vähintään harrastajina eli vastaavan yleiseen tarpeeseen säilyttää hevosalan jatkuvuus. Koulutuksen loppuun on merkitty tarve tarkastella työelämäyhteistyön onnistumista ja kehittää yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia arvioinnin perusteella.

7.4 Kumppanuuden rakentuminen oppilaitoksen ja työelämän välille

Toisessa fokusryhmäkeskustelussa käsiteltiin teemana kumppanuutta. Osallistujilta selvitettiin, mistä heidän mielestään rakentuu toimiva kumppanuus oppilaitoksen ja raviratojen sekä ravi- ja poniravikoulujen välille. Osallistujat kirjasivat ylös ajatuksiaan siitä mitä vaiheita ja asioita he odottivat tapahtuvan seuraavan viiden vuoden aikana, jotta tavoite olisi mahdollista saavuttaa. Vastauksen perusteella kumppanuuden haluttiin tuottavan aitoja osaajia, joista ala hyötyy.

Useammassa vastauksessa mainittiin tahtotila yhteisten toimintatapojen ja tavoitteiden kirjaamiseksi. Oppilaitoksen, työelämän ja rajapinnalla tapahtuvasta toiminnasta ja osapuolten rooleista tulisi osallistujien mukaan keskustella ja sopia yleisesti ja tapauskohtaisesti. Parhaimmillaan asian tuntijuus pystyttäisiin jakamaan ja hyödyntämään kaikkien osapuolten kesken. Vastauksissa mainittiin, että kun oikeat kohdat yhteistyölle löytyvät, hyötyvät sekä oppilaitos että työelämän edustajat. Aito hyöty kaikille osapuolille nousi vastauksissa tärkeäksi edellytykseksi kumppanuuden rakentumiselle.

Kumppanuuteen liittyi osallistujien mukaan ihmisten tutuiksi tuleminen toistensa kesken, mikä mahdollistaa avoimen keskustelun yhteisen toiminnan kehittämistarpeista. Koulutuksen aikana yhteyden opettajan ja työpaikan välillä toivottiin olevan luontevaa. Kumppanuuden rakentumiseen pidettiin kuuluvan osapuolten, mukaan lukien eri toimijat, työntekijät ja opiskelijat, tutustuminen toistensa toimintaympäristöihin. Kun kaikki tunsivat toistensa toimintaa, eri osapuolten omat verkostot laajenisivat yhteisesti hyödynnettäviksi.

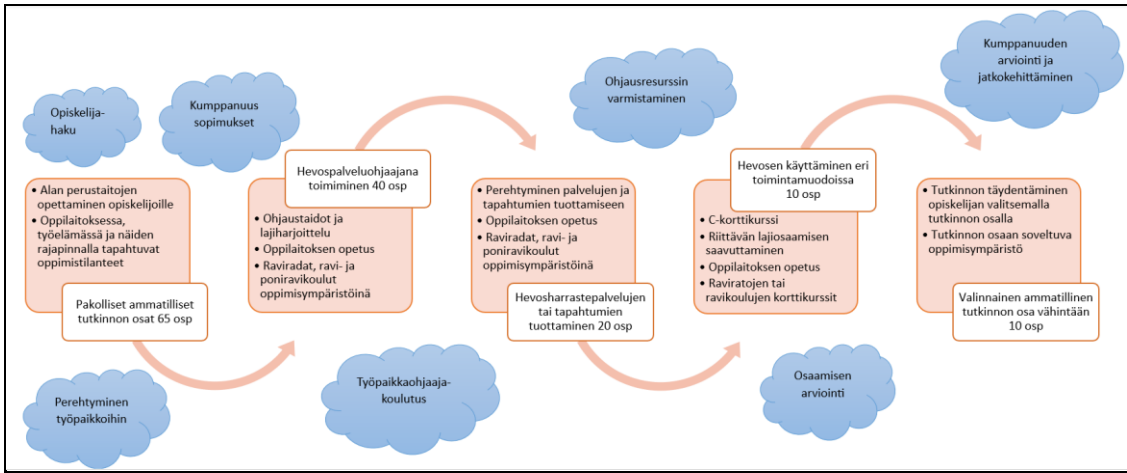
Kumppanuuden rakentumisen onnistumisen merkiksi vastauksissa ehdotettiin positiivisen opiskelijapalautteen saamista koulutuksen työelämäyhteistyöstä. Palautteen avulla toimintaa pystyttäisiin kehittämään eteenpäin. Osallistujien mielestä tärkeää oli, että kumppanuuteen sisältyvistä yhteistyön käytänteistä, säännöllisistä keskusteluista ja toiminnan arvioinnista on sovittu. Kun kumppanuuteen kuuluvat toimintatavat ja tavoitteet on päätetty, niistä tulee pitää yhteisesti kiinni. Sovittuihin asioihin toivottiin palattavan tasaisin väliajoin. Osallistujien ajatuksissa oli, että työelämäyhteistyön mallista vakiintuu lopulta kiinteä kumppanuus.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittämistyön tulosten perusteella hevospalveluohjaajakoulutuksen ravivaihtoehdon toteuttamisen edellytykset täyttyvät, kun opinnot järjestetään Hevosopiston ja työelämän yhteistyönä. Hevospalveluohjaajana toimimisen ammattitaitovaatimukset pystytään saavuttamaan, jos oppiminen jaetaan suunnitelmallisesti oppilaitoksen ja työpaikkojen sekä näiden rajapintojen kesken. Erityisesti raviradan tapahtumiin ja ravi- ja poniravikoulutoimintaan liittyvät opinnot vaativat työelämäyhteistyötä, sillä samanlaisiin aitoihin oppimistilanteisiin ei päästä oppilaitoksen oppimisympäristöissä. Kehittämistyöhön osallistuneet työelämän edustajat suhtautuivat koulutuksen kehittämiseen positiivisesti. Koulutus lisää parhaimmillaan alan osaajien ja toimihenkilöiden määrää ja jo opiskelijoiden opintojen aikana tapahtuvasta työelämäyhteistyöstä ja työelämässä oppimisen jaksoista on mahdollista saada hyötyä raviradoille ja ravi- ja poniravikouluille. Koulutuksen onnistuessa tuottamisen päämäärästä lisäarvon ja hyödyn tuottaminen sekä palveluntarjoajalle että asiakkaille pystytään saavuttamaan (Jaakkola, Orava & Varjonen 2009, 3–4).

8.1 Koulutuspolun prototyyppi ja sen kriittiset pisteet

Kehittämistehtävän osallistavat vaiheet keräsivät verkkotapaamisiin hevosalan ammattilaisia opetuksen ja työelämän osa-alueilta. Yhteiskehittämisen tulosten perusteella pystyttiin muodostamaan koulutuspolku, joka sisältää vakioidut tutkinnon osat ja henkilökohtaisesti räätälöitävät opinnot (kuvio 8). Vaikka koulutuspolku tarjotaan ensisijaisesti vakioituna, on opiskelijan henkilökohtaistamisen kautta mahdollista lisätä räätälöinnin määrää. Koulutuspolkuun valitut tutkinnon osat tukevat opiskelijan palvelu- ja tapahtumatoiminnan ja raviurheilun osaamista ja vastaavat alalla koettuun tarpeeseen uusista toimijoista.

KUVIO 8. Raviurheiluun suuntautuvien hevospalveluohjaajien koulutuspolun kuvaus ja kriittiset pisteet

Koulutuksen sisällön suunnittelussa ja vakioinnissa kannattavuuden säilyttäminen on tärkeä kriteeri, sillä on todennäköisesti, että opintoihin hakeutuvien opiskelijoiden määrä on rajallinen. Kannattavuutta pystytään parantamaan yhdistämällä koulutukseen sisältyvää oppilaitoksen opetusta muihin jo olemassa oleviin opintolinjoihin niiltä osin, kuin tutkinnon osien sisältö on samankaltainen. Osittain tämä onnistuu hyvin, mutta joidenkin opetusaiheiden osalta yhdistelmätunnit vaativat opetuksen ja opetusmateriaalien kehittämistä. Oppilaitoksen opetukselta toivottiin vahvaa panostusta opiskelijoiden perustaitojen osaamiseen ennen työelämässä oppimista. On kuitenkin muistettava, että nykyisen ammatillisen koulutuksen mukaisen työelämässä oppimisen tavoite on kehittää ohjautusti opiskelijan taitoja ammatittaitovaatimusten mukaisesti (Opetushallitus 2023). Vaikka oppilaitos tarjoaisi hyvän perusopetuksen, on työelämässä oppimisella suuri painoarvo taitojen kehitymisessä.

Hevospalveluohjaajakoulutuksen ravivaihtoehdon tuotteistamisen ensimmäinen prototyyppi valmistuu, kun ensimmäiset opiskelijat hakeutuvat koulutukseen ja suorittavat opintoja. Kehittämistyön aikana löydettiin yhteistyöhön sopivia raviratoja ja ravi- ja poniravikouluja, jotka pystyvät toimimaan opiskelijoiden työelämässä oppimisen paikkoina. Kehittämistyö perustui ketterään tuotteistamisen malliin, jonka tavoitteena oli saada koulutuspalvelu nopeasti markkinoille ja jatkaa kehittämisen loppuun asiakkaiden kanssa (Tuominen ym. 2015, 10–11). Hevospalveluohjaajakoulutuksen ravivaihtoehto on lisätty Hevosopiston koulutustarjontaan ja työtä koulutuksen tunnettuuden lisäämiseksi jatketaan. Koulutuksen jatkokehittämistä pystytään tekemään ensimmäisten opiskelijoiden ja heille opintoihin valittavien työelämässä oppimisen paikkojen kanssa.

8.2 Tarpeisiin ja haasteisiin vastaaminen

Kehittämistyössä esiin nousseet työelämäyhteistyön tarpeet ja haasteet ovat samankaltaisia kuin Helsingin seudun kauppakamarin vuonna 2021 teettämässä yritysten edustajille suunnatussa kyselyssä ja Norjassa vuonna 2022 julkaistussa tutkimuksessa. Fokusryhmäkeskustelujen perusteella tarvetta on työpaikkaohjaajien koulutukselle opiskelijan ohjauksesta ja ammatillisesta koulutuksesta ja vastaavasti opettajien ymmärryksen saavuttamiselle työpaikan toiminnan tuntemisesta. Hiimin (15–17, 2022) mukaan samankaltaiseen tarpeeseen vastattiin Norjassa tutkimukseen osallistuneissa oppilaitoksissa lisäämällä työpaikkaohjaajille opettajien pitämiä ohjauskursseja ja kutsumalla työelämän edustajia luennoimaan kouluille. Kehittämistehtävän koulutuspolussa tarvetta ratkaistiin sisällyttämällä työpaikkaohjaajakoulutus työpaikkaohjaajien perehdytykseen. Vastaavasti opettajille asetettiin velvollisuus tutustua työpaikkojen toimintaan.

Helsingin seudun kauppakamarin kyselyyn vastanneiden yritysten edustajat pitivät viimeisten vuosien ammatillisen koulutuksen muutospaineen seurauksena, että opiskelijoilla on usein puutteellinen lähtötaso niin työelämä- kuin ammattitaidoissa heidän saapuessaan työelämässä oppimisen jaksoille. Tästä seuraa, että työpaikoilla ei ole riittäviä resursseja opiskelijoiden ohjaamiseen työn ohessa. Myös opinnäytetyön fokusryhmäkeskusteluissa haaste ohjausresurssien riittävydestä näkyi vastauksissa. Kuitenkin Hiimin (2–4, 15, 2022) mukaan systemaattisen ohjauksen avulla opiskelijan oppimiseen ja motivaatioon pystytään vaikuttamaan positiivisesti. Vaikka kehittämistehtävässä muodostetussa koulutuspolussa ei pystytä päättämään opettajien tai työpaikkaohjaajien ohjausresurssin tarkasta määrästä, todetaan osapuolten välisellä hyvällä yhteistyöllä, tiedonkululla ja sovitulla työnjaolla pystyttävän vaikuttamaan ohjauksen laatuun. Norjan tutkimuksessa työelämäyhteistyön haasteita olivatkin puuttuvien resurssien lisäksi vakiintumattomat toimintatavat ja katkokset organisaatioiden välillä. Hevospalveluohjaajakoulutuksessa oppilaitoksen ja työpaikkojen sitoutumista sovittuihin asioihin pidettiin tärkeänä, vaikka ylimääräistä hallinnollista ja byrokraattista taakkaa haluttiin välttää. Hyvän yhteistyön perustana ja kumppanuuden alkuna on ihmisten keskinäinen verkostoituminen pelkkien kirjallisten sopimusten sijaan.

8.3 Kumppanuus

Kehittämistehtävän toteutus onnistui keräämään fokusryhmäkeskusteluihin raviurheilusta kiinnostuneita osallistujia eri organisaatioista. Kumppanuuden alkutekijät eli samasta asiasta kiinnostuneiden henkilöiden kohtaaminen riittävän samankaltaisten tavoitteiden saavuttamiseksi toteutuivat. Kumppanuus lähtee liikkeelle ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta, josta se voi kehittyä organisaatioiden väliseksi toiminnaksi. (Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016.) Kehittämistehtävän aikana osallistujien henkilökohtainen kiinnostus oppilaitoksen ja työelämän väliseen toimintaan saatiin esiin järjestämällä yhteisiä verkkotapaamisia, jotka ovat esimerkki hyvästä tavasta aloittaa kumppanuuden rakentaminen (Häggman-Laitila ym. 2013, 24–25). Seuraavan askel on henkilötason yhteisen ymmärryksen laajentaminen kohti organisaatioiden välistä toimintaa.

Kumppanuus voidaan erottaa yhteistyöstä esimerkiksi laajuuden, keston ja osapuolten tasa-arvoisuuden perusteella (Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016). Vertailuna voidaan esittää, että yksittäisen opiskelijan työelämässä oppimisen jaksosta sopiminen ei vielä välttämättä vaadi kumppanuuden määritteiden täyttymistä, kun taas pidemmälle kehitetty ja jatkuvaksi tarkoitettu oppilaitoksen ja työpaikkojen yhteistyö kokonaisen koulutuksen toteuttamisessa hyötyisi kumppanuusajattelusta. Kehittämistyön aikana saatiin selville, että työelämäyhteistyön kumppanuussopimukseen haettiin kirjattavan yhteiset toimintatavat, tavoitteet ja osapuolten roolit, joista pidetään kiinni. Kumppanuuden toteutumista seurataan välikeskusteluilla, arvioinneilla ja opiskelijapalautteilla. Arviointi korostuu tuotteistamisen prosessin loppuvaiheessa, sillä kumppanuuden jatkuminen ja tarvittaessa jatkokehittäminen ovat edellytykset tuottaa koulutuspalvelua uudelleen. Lopullisena tavoitteena on luoda kiinteä kumppanuussopimus. Kehittämistehtävän perusteella kumppanuussopimuksen tulisi sisältää seuraavia asioita:

- yhteiset toimintatavat ja tavoitteet
- osapuolten perehtyminen toistensa toimintaympäristöihin
- toteutettava toiminta ja siihen liittyvät käytänteet sekä osapuolten roolit
- säännölliset välikeskustelut ja arviointi kumppanuuden toteutumisesta
- opiskelijapalautteen kerääminen ja hyödyntäminen jatkokehittämisessä.

Kumppanuudessa asiantuntijuudet täydentävät toisiaan ja olemassa olevat resurssit saadaan yhteiseen käyttöön (Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016). Tärkeää on löytää oikeat kohdat tehdä työelämäyhteistyötä tuntien oppilaitoksen ja työpaikkojen toiminta ja taustat ja hyödyntää kaikkien osapuolten verkostot. Parhaimmillaan kumppanuudessa pystytään tekemään täsmällinen

ja tasapuolinen työnjako opiskelijan opettamiseen ja ohjaukseen oppilaitoksen ja työpaikan välille. Vaikka opettajien ja työpaikkaohjaajien resurssien puutteesta opiskelijan ohjaamiseen on noussut huoli, on onnistumisen mahdollisuus todennäköisempi, kun työelämäyhteistyön suunnittelua tehdään avoimen ja vuorovaikutteisen keskustelun kautta.

9 POHDINTA

Opinnäytetyön kehittämistehtävän tavoitteena oli laajentaa Hevosopiston hevospalveluohjaajakoulutukseen raviurheiluvaihtoehto alan harrastajien ja ammattilaisten lukumäärään kasvattamiseksi. Kehittämistyöhön valitun tuotteistamisen mallin käyttäminen koulutuspalvelun suunnittelussa pysyttiin perustelemaan menetelmään liittyvien edellytysten täytymisellä. Kehittämistehtävän asiakkaita osallistavien vaiheiden toteuttaminen onnistui yhteiskehittämisenä oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen edustajien kesken. Yhteiskehittäminen järjestettiin verkossa, sillä kohderyhmän työnkuvat ja aikataulut huomioiden lähitapaaminen olisi voinut vaikeuttaa kutsuttujen mahdollisuutta osallistua työskentelyyn. Osallistujia kohdeltiin arvostavasti hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 13). Ennen verkkotapaamisia osallistujia lähestyttiin henkilökohtaisesti varmistaen heidän mielenkiintonsa ja vapaaehtoisuutensa osallistua kehittämistyöhön. Osallistujien henkilöllisyyttä ei paljastettu opinnäytetyössä.

Yhteiskehittämistä sisältävissä vaiheissa selvitettiin vastauksia tutkimuskysymyksiin, miten koulutuksen sisältö jaetaan oppilaitoksen, työelämän ja näiden rajapintojen välillä, mitä tarpeita ja haasteita koulutuksen järjestämisessä on ja miten rakennetaan kumppanuus oppilaitoksen ja työelämän edustajien välille. Tutkimuskysymysten käsittelyssä hyödynnettiin perusteltuja palvelumuotoilun työkaluja. Verkkotapaamiset järjestettiin fokusryhmäkeskusteluina, jotka tukivat tuotteistamisen ketterän mallin tavoitetta saada palvelu nopeasti käyttöön (Tuominen ym. 2015, 10–11). Fokusryhmäkeskusteluille on tyypillistä kustannustehokas tapa kerätä monta osallistujaa yhdellä kerralla vastaamaan kysymyksiin ja ideoimaan annetusta aiheesta (Rauhala & Turku 2021). Muiden käytettyjen palvelumuotoilun työkalujen eli aivoriihen ja tulevaisuuden muistelun valinta ja toteutus Padletin avulla perustuivat osallistujien vastausten ja ideoiden keräämiseen anonyyminä. Tuloksia käsitellessä vastaukset esiteltiin rehellisesti eikä niitä pystytty yhdistämään yksittäiseen osallistajaan. Verkkotapaamisten tallentaminen kerrottiin osallistujille etukäteen ja tallenteita käytettiin luotamuksellisesti ainoastaan kehittämistyöhön.

Kehittämistyön tulokset ja johtopäätökset varmistivat, että suunnitellun koulutuspalvelun toteuttaminen ammattitaitovaatimusten mukaisesti on mahdollista, kun koulutus järjestetään oppilaitoksen ja työelämän yhteistyönä. Opinnäytetyön ajankohtaisuudesta ja mielenkiintoisuudesta kertoo, että vastaavaa koulutusta ei ole markkinoitu vahvasti ja koulutus oli monelle työelämän edustajalle en-

nalta tuntematon. Kehittämistyössä esiin nousseet tarpeet ja haasteet hevospalveluohjaajakoulutuksen järjestämisessä muistuttivat tietoperustassa esitettyjen vastaavien aiempien tutkimusten vastauksia. Tarpeet ja haasteet eivät olleet pelkästään koulutuskohtaisia, jolloin niihin löydettyjä ratkaisuja pystytään soveltamaan myös muiden kuin hevospalveluohjaajakoulutuksen toteuttamisessa. Kaikkiin tarpeisiin ja haasteisiin ei pystytty kehittämistehtävässä suoraan vastaamaan, mutta koulutuksen toteuttamisen kannalta oleellista on tiedostaa ja keskustella avoimesti ongelmakohdista. Kehittämistehtävän aikana keskusteluyhteys on avattu ja yhteistä ymmärrystä koulutuksesta on alettu rakentamaan. Fokusryhmäkeskustelujen perusteella kumppanuussopimusten solmimiseen on yhteistä tahtotilaa.

Opinnäytetyön jälkeen työskentely jatkuu koulutuksen suunnittelulla ja markkinoinnilla sekä opiskelijahauulla. Samaan aikaan yhteys työelämään on hyvä säilyttää aktiivisena ja jatkaa yhteistyön kehittämistä esimerkiksi rajapintatyöskentelyn kautta. Oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen rajapinnan oppimistapahtumien kuten ravikilpailujen ja muiden raviurheiluun liittyvien palvelujen järjestäminen ovat hyviä keinoja lisätä hevospalveluohjaajakoulutuksen tunnettuutta ja avartaa opiskelijoiden tietämystä opiskelumahdollisuudesta. Yhteistyön jatkaminen ja kumppanuuden rakentaminen voivat lisätä myös muiden ammatillisten opintojen toteutumista osapuolten yhteisenä toimintana. Kumppanuuden onnistuessa oppilaitoksen, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen välinen toimintamalli voi toimia esimerkkinä muiden hevosalan ammatillisten tutkintojen toteuttamiselle työelämäyhteistyönä.

LÄHTEET

Aarnikoivu, Henrietta 2010. Työelämätaidot – menesty ja voi hyvin. Helsinki: WSOYpro Oy. Hakupäivä 10.11.2023. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezp.oamk.fi:2047/teos/GAEBIXCTDG#/kohta:3/piste:b192> Vaatii käyttöoikeuden.

Alhonen, Marika & Iloranta, Riina 2021. Palvelumuotoilun menetelmiä ja työkaluja arkeen. Haaga-Helian julkaisut 5/2021. Helsinki: Haaga-Helian ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 7.12.2023. <https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2021-06/sun-3amk-palvelumuotoiluopas.pdf>

ePerusteet 2022a. Ammatillinen koulutus. Hevostalouden perustutkinto. Perusteen tiedot. Hakupäivä 18.10.2023. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7823343/tiedot>

ePerusteet 2022b. Ammatillinen koulutus. Hevostalouden perustutkinto. Tutkinnon muodostuminen. Hakupäivä 25.10.2023. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7823343/rakenne>

ePerusteet 2022c. Ammatillinen koulutus. Hevostalouden perustutkinto. Tutkinnon osat. Hevospalveluohjaajana toimiminen, 40 osp. Hakupäivä 18.10.2023. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7823343/tutkinnonosat/7841589>

ePerusteet 2022d. Ammatillinen koulutus. Hevostalouden perustutkinto. Tutkinnon osat. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Työelämässä toimiminen (YTTT). Hakupäivä 18.10.2023. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7823343/tutkinnonosat/8051030>

Helsingin seudun kauppakamari 2021. Ajankohtaista. Tiedotteet. Ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyö vaarassa. Julkaistu 11.5.2021. Hakupäivä 21.10.2023. <https://helsinki.chamber.fi/release/ammattillisen-koulutuksen-tyoelamayhteistyo-vaarassa/>

Hevosopisto 2024. Hevosopisto. Hakupäivä 6.2.2024. <https://hevosopisto.fi/hevosopisto/>

Hevosopisto 2023a. Hevosopisto. Hakupäivä 27.8.2023. <https://www.hevosopisto.fi/hevosopisto/>

Hevosopisto 2023b. Koulutus. Hakupäivä 27.8.2023. <https://www.hevosopisto.fi/koulutus/>

Hevosopisto 2023c. Strategia. Hakupäivä 26.10.2023. <https://www.hevosopisto.fi/hevosopisto/strategia/>

Hiim, Hilde 2022. How Can Collaboration between Schools and Workplaces Contribute to Relevant Vocational Education? *Vocations and Learning* 16, 1–21, 2023. Hakupäivä 21.10.2023. <https://doi.org/10.1007/s12186-022-09300-z>

Hipposakatemia 2023. Raviurheilijoille. Varikkoalueen toimihenkilöiden koulutus. Hakupäivä 28.12.2023. <https://hippos.mmq.fi/enrol/index.php?id=208>

Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry & Luke Hevostalous 2022. Hevostalous lukuina 2022. Hevosalan koulutus. Hakupäivä 27.8.2023 <http://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2022-LOPULLINEN.pdf>

Häggman-Laitila, Arja, Rekola, Leena & Teräs, Marianne 2013. Kansallinen ja kansainvälinen katsaus työelämäyhteistyöhön. Teoksessa *Ammattikorkeakoulun ja työelämän kumppanuus* (toim. Arja Häggman-Laitila). *Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja TAITO-TYÖELÄMÄKIRJAT 6/2013*. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu, 11–17. Hakupäivä 3.11.2023. https://www.metropolia.fi/sites/default/files/publication/2019-11/2013_Haggman_laitila_Ammattikorkeakoulun_ja_tyuelaman_kumppanuus_TAITO6.pdf

Häggman-Laitila, Arja, Rekola, Leena, Marjamäki-Kekki, Minna, Harra, Toini, Immonen, Sirpa & Reijonen Merja 2013. Työelämän ja korkeakoulun kumppanuusmalli. Teoksessa *Ammattikorkeakoulun ja työelämän kumppanuus* (toim. Arja Häggman-Laitila). *Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja TAITO-TYÖELÄMÄKIRJAT 6/2013*. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu, 18–49. Hakupäivä 3.11.2023. https://www.metropolia.fi/sites/default/files/publication/2019-11/2013_Haggman_laitila_Ammattikorkeakoulun_ja_tyuelaman_kumppanuus_TAITO6.pdf

Innokylä n.d.a. Työkalut. Maksuttomia sovelluksia virtuaalifasilitoinnin tueksi. Hakupäivä 14.12.2023. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/maksuttomia-sovelluksia-virtuaalifasilitoinnin-tueksi>

Innokylä n.d.b. Työkalut. Tulevaisuuden muistelu. Hakupäivä 18.12.2023. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/tulevaisuuden-muistelu>

Jaakkola, Elina, Orava, Markus & Varjonen, Virpi 2009. Palvelujen tuotteistamisesta kilpailuetua. Opas yrityksille. Helsinki: Tekes. Hakupäivä 8.11.2023. https://www.businessfinland.fi/globalassets/julkaisut/palvelujen_tuotteistamisesta_kilpailuetua.pdf

Maaseutupolitiikan neuvosto MANE 2016. Päätöksenteon tueksi. Tietoa ja työkaluja. Kumppanuuden käsikirja. Hakupäivä 23.10.2023. <https://www.maaseutupolitiikka.fi/paatoksenteontueksi/tieto/kumppanuuden-kasikirja>

Laine, Päivi 2014. Hevosalan ammatit ja koulutus. Teoksessa Hevoset ja kunta – rajapintoja (toim. Laitinen, Anne & Mäki-Tuuri, Sanna). Ypjä: Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry, 31–35.

Opetushallitus 2024a. Koulutus ja tutkinnot. Ammatilliset koulutukset. Ammatillinen koulutus Suomessa. Hakupäivä 28.1.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/amatillinen-koulutus-suomessa>

Opetushallitus 2024b. Koulutus ja tutkinnot. Ammatilliset koulutukset. Osaamisen arviointi ammatillisessa koulutuksessa. Osaamisen osoittaminen ja arviointi. Hakupäivä 2.2.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/osaamisen-osoittaminen-ja-arviointi>

Opetushallitus 2024c. Koulutus ja tutkinnot. Ammatilliset koulutukset. Työelämässä oppiminen. Hakupäivä 28.1.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tyoelamassa-oppiminen>

Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.. Vastuualueet. Ammatillinen koulutus. Rahoitus. Hakupäivä 26.10.2023. <https://okm.fi/amatillisen-koulutuksen-hallinto-ja-rahoitus>

Puusa, Anu, Juuti, Pauli & Aaltio, Iiris 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 2020. Hakupäivä 28.1.2024. Ellibs Library. Vaatii käyttöoikeuden.

Rauhala, Mervi & Turku, Jani 2021. Palvelumuotoilu: kartoita näkemyksiä fokusryhmähaastattelulla. Ideapakka. Blogi 22.1.2021. Ideapakka. Hakupäivä 13.12.2023. <https://ideapakka.fi/blogi/palvelumuotoilu-kartoita-nakemyksia-fokusryhmahaastattelulla/>

Suomen Hippos ry 2023a. Hyvä Talli. Hakupäivä 30.12.2023. <https://www.hippos.fi/hyvatalli/>

Suomen Hippos ry 2023b. Koulutus. Hevosalan tutkinnot ja lukio-opinnot. Ammatilliset tutkinnot. Hakupäivä 27.8.2023. <https://www.hippos.fi/hevosalan-tutkinnot/amatilliset-tutkinnot/>

Suomen Hippos ry 2023c. Koulutus. Hevosalan tutkinnot ja lukio-opinnot. Ammatilliset tutkinnot. Hevostalouden ammattitutkinto. Hakupäivä 27.8.2023. <https://www.hippos.fi/hevosalan-tutkinnot/amatilliset-tutkinnot/hevostalouden-ammattitutkinto/>

Suomen Hippos ry 2023d. Koulutus. Hevosalan tutkinnot ja lukio-opinnot. Ammatilliset tutkinnot. Hevostalouden erikoisammattitutkinto. Hakupäivä 27.8.2023. <https://www.hippos.fi/hevosalan-tutkinnot/amatilliset-tutkinnot/hevostalouden-erikoisammattitutkinto/>

Suomen Hippos ry 2023e. Koulutus. Hevosalan tutkinnot ja lukio-opinnot. Ammatilliset tutkinnot. Hevostalouden perustutkinto. Hakupäivä 27.8.2023 <https://www.hippos.fi/hevosalan-tutkinnot/amatilliset-tutkinnot/hevostalouden-perustutkinto/>

Suomen Hippos ry 2023f. Koulutus. Nuoriso- ja harrastustoiminnan koulutukset. Ravikoulut. Hakupäivä 28.8.2023. <https://www.hippos.fi/koulutus/nuoriso-ja-harrastustoiminnan-koulutukset/ravikoulut/>

Suomen Hippos ry 2023g. Raviurheilu. Hakupäivä 15.10.2023. <https://www.hippos.fi/raviurheilu/>

Suomen Hippos ry 2023h. Raviurheilu. Ravikilpailusäännöt. Lisenssijärjestelmä. Hakupäivä 16.10.2023. <https://www.hippos.fi/raviurheilu/ravikilpailusaannot/lisenssijarjestelma/>

Suomen Hippos ry 2023i. Raviurheilu. Raviurheilu lajina. Hakupäivä 15.10.2023. <https://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu-lajina/>

Suomen Hippos ry 2023j. Uutiset. Suomen Hippoksen hallituksen huhtikuun kokoustiedote 21.4.2023 – Suomen Hippos. Hakupäivä 19.10.2023. <https://www.hippos.fi/suomen-hippos/suomen-hippoksen-hallituksen-huhtikuun-kokoustiedote/>

Suomen Ravivalmentajat ry n.d.. Esittely. Hakupäivä 16.10.2023. <https://www.ravivalmentajat.fi/esittely/>

Teivo 2023. Ravikoulu. Hakupäivä 28.8.2023. <https://www.teivo.fi/ravikoulu/>

Tuominen, Tiina, Järvi, Katriina, Lehtonen, Mikko H., Valtanen, Jesse & Martinsuo, Miia 2015. Palvelujen tuotteistamisen käsikirja. Aalto-yliopiston julkaisusarja TIEDE + TEKNOLOGIA 5/2015. Helsinki: Unigrafia Oy. Hakupäivä 24.10.2023. <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/16523/isbn9789526062181.pdf>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Hakupäivä 30.1.2024. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Vidgrén, Juha, Husu-Kallio, Jaana, Lakkisto, Matti & Toivonen, Ville 2022. Vastuullista ja elinvoimaista raviurheilua ja hevoskasvatusta Suomessa selvittävän työryhmän loppuraportti. Maa- ja metsätalousministeriö. Hakupäivä 17.10.2023. <https://mmm.fi/documents/1410837/1708278/Vastuullista+ja+elinvoimaista+raviurheilua+ja+hevoskasvatusta+Suomessa+selvitt%C3%A4v%C3%A4n+ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+loppuraportti.pdf/eccb0a08-513b-1584-84d9-745d72ee859d?t=1656415541117>

Virtanen, Anne, Tynjälä, Päivi & Helin, Jouni 2020. Työelämäpedagogiikka työelämätaitojen oppimista tukemassa. Teoksessa Oppiva asiantuntija vai asiantuntijaksi opiskeleva? Korkeakouluopiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen (toim. Mäki, Kimmo). Helsinki: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, 15–28. Hakupäivä 18.10.2023. <https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2020-12/oppiva-asiantuntija-web.pdf>

World Economic Forum 2023. GROWTH2023. Future of jobs 2023: These are the most in-demand skills now - and beyond. May 1, 2023. Hakupäivä 19.10.2023. <https://www.weforum.org/agenda/2023/05/future-of-jobs-2023-skills/>

1. Fokusryhmäkeskustelu: näkemysten ravistelu ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen

Tavoiteltu osallistujamäärä noin kymmenen henkilöä.

Aikaa 1,5 h.

Osallistujille lähetetään kaksi viikkoa ennen teams-tapaamista saatekirje, jonka liitteenä on ennakkomateriaali hevospalveluohjaajakoulutuksen tutkinnon osien sisällöstä. Muutama päivä ennen tapaamista osallistujille lähetetään muistutusviesti ja etukäteen padlet sekä ohje sen käyttöön.

Aikataulu:

10.00–10.20 Alkusanat, osallistujien ja opinnäytetyön kehittämistehtävän esittely. Tietoisku hevospalveluohjaajakoulutuksen sisällöstä.

10.20–11.20 Yhteiskehittäminen

Teema 1. Mitä asioita opiskelijat voivat oppia raviradoilla, ravi- ja poniravikouluissa, oppilaitoksessa ja näiden rajapinnoilla?

Tavoite: Kerätä tietoa koulutuksen toteutuksen suunnittelun ja vakioinnin avuksi ja varmistaa tutkinnon perusteiden toteutuminen eri oppimisympäristöissä.

Menetelmä: Aivoriihi, jossa osallistujien ideat haastattelukysymyksiin kerätään padletille. Ideat ryhmitellään oppimisympäristön ja samankaltaisuuden perusteella. Rajataan koulutukseen sopivat ideat. Muodostetaan tutkimuskysymysten ja keskustelun avulla yhteistä ymmärrystä koulutuksen painopisteistä oppilaitoksessa, työelämässä ja näiden rajapinnoilla.

Teema 2. Oppilaitoksen ja työpaikkojen välisen yhteistyön tarpeet ja haasteet.

Tavoite: Selvittää yhteistyön kriittiset pisteet, jotka on huomioitava koulutuksen suunnittelussa.

Menetelmä: Aivoriihi, jossa osallistujat miettivät yhteistyön tarpeita ja haasteita. Vastaukset kerätään padletille. Ideoinnin jälkeen vastaukset ryhmitellään samankaltaisuuden perusteella. Osallistujat äänestävät keskeisimmistä tarpeista ja haasteista. Keskustellaan ja etsitään ratkaisuja eniten ääniä saaneista asioihin käyttäen apuna tutkimuskysymyksiä.

11.20–11.30 Osallistujien kiittäminen, toisen teams-tapaamisen aikataulusta sopiminen.

1. Fokusryhmäkeskustelun kysymykset

Aloituskysymykset

- Olivatko hevosstalouden perustutkinnon tutkinnon perusteet ennalta tuttuja? Entä hevospalveluohjaajakoulutus?
- Mitä tarpeita raviradoilla ja ravi- ja poniravikouluilla on hevospalveluohjaajakoulutukseen? Entä työelämällä yleisesti?

Teema 1. <https://padlet.com/miiamylymaki1/oppimisymparistot>

Kysymykset aivoriin

- Mitä opiskelijat voivat oppia raviradoilla ja ravi- ja poniravikouluissa?
- Mitä hevospalveluohjaajien opintojen osa-alueita painotetaan oppilaitoksen opetuksessa?
- Mitä työelämän ja oppilaitoksen rajapinnalla tapahtuvia oppimismahdollisuuksia on olemassa?

Jatkokysymyksiä

- Mitkä esiin tulleista ideoista sopivat hevospalveluohjaajakoulutuksen sisältöön?
- Miten koulutuksen sisältö jaetaan oppilaitoksessa ja työelämässä oppimisen kesken?

Teema 2. <https://padlet.com/miiamylymaki1/yhteistyö>

Kysymykset aivoriin

- Mitkä ovat oppilaitoksen ja työelämän edustajien välisen yhteistyön haasteet?
- Mitä tietoa tai perehdytystä työelämän edustajat tarvitsevat ammatillisesta koulutuksesta?
- Mitä oppilaitoksen edustajat toivovat työelämältä yhteistyön toteutumiseksi?

Jatkokysymyksiä

- Miten haasteisiin ja tarpeisiin voidaan vastata?
- Miten löydetään opiskelijat koulutukseen?

2. Fokusryhmähaastattelu: yhteisen ymmärryksen saavuttaminen

Tavoiteltu osallistujamäärä noin kymmenen henkilöä.

Osallistujille lähetetään noin kaksi viikkoa ennen teams-tapaamista saatekirje. Muutama päivä ennen tapaamista osallistujille lähetetään muistutusviesti.

Aikaa 1,5 h.

1. Kertaus ensimmäisen tapaamisen teemoista. Esiin nousseiden ideoiden, tarpeiden ja haasteiden koonnin esittely ja jatkokysymykset.
2. Esitellään mallinnettuja esimerkkejä koulutuspolusta, jotka sisältävät:
 - a. Opiskelijan opintojen etenemisen eri oppimisympäristöissä
 - b. Ratkaisuja yhteistyön tarpeisiin ja haasteisiin.
3. Yhteiskehittäminen.

Teema 3. Miten toimiva kumppanuus rakentuu oppilaitoksen ja raviratojen tai ravi- ja poniravikoulujen välille?

Tavoite: Kerätä kumppanuuden rakentumista edellyttäviä ajatuksia ja ideoita.

Menetelmä: Tulevaisuuden muistelu. Kuvitellaan onnistunut kumppanuus viiden vuoden kuluttua. Osallistujien tulee pohtia, mitä menneiden vuosien aikana on tapahtunut, jotta kumppanuus on saavutettu. Esiin nousseet ajatukset kirjataan padlille.

4. Hevosopiston työpaikkaohjaajakoulutuksen esittely. Työpaikkojen tietojen liittäminen oppilaitoksen sisäiseen koulutus- ja oppisopimustyöpaikkojen luetteloon ja keskustelu kumppanuussopimuksista.
5. Osallistujien kiittäminen.

2. Fokusryhmäkeskustelun kysymykset

Tarkentavat kysymykset ensimmäisen teams-tapaamisen tuloksiin

Oppimisen ja opetuksen jakaantuminen hevospalveluohjaajakoulutuksessa oppilaitoksen, työpaikojen ja rajapintojen välille.

- Ensimmäisen tapaamisen tulokset painottivat työelämässä oppimiseen työelämätaitoja, ohjaustaitoja, markkinointia ja niiden edelleen. Entä hevosten hoitaminen ja liikuttaminen, oletettavasti näitä pääsee myös harjoittelemaan ravi- ja poniravikouluissa?
- Miten ehdotetut hevosten ja ponien hoito, talliarki, hevosten kouluttaminen ja nuorten hevosten ajo-opetus haluttaisiin toteuttaa oppilaitoksen ja työelämän rajapinnalla?

Koulutuspolun esittely

- Onko koulutuksen aikataulu sopiva? Ovatko valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat sopivat? Otaanko hevosen käyttämien eri toimintamuodoissa 10 osp, C-ajolupa, koulutuspolkuun vahvistamaan opiskelijan osaamistasoa?

Haasteet ja tarpeet koulutuksen toteutuksessa

- Miten työpaikkaohjaajakoulutus olisi paras järjestää, jotta osallistujamäärä ei jäisi liian vähäiseksi?
- Miten löydämme motivoituneet opiskelijat koulutukseen? Voidaanko suunnitella yhteistä koulutusmarkkinointia? Pilottiopiskelijoita?
- Miten varmistetaan, että opettajalla on riittävä resurssi opiskelijoiden työpaikalla oppimisen ohjaamiseen? Halutaanko, että opettaja osallistuu ohjaukseen työpaikalla ja kuinka paljon?

Teema 3. <https://padlet.com/miiamylymaki1/kumppanuus>

- Mistä muodostuu toimiva kumppanuus? Kuvittele Hevosopiston, raviratojen ja ravi- ja poniravikoulujen välillä toimiva kumppanuus viiden vuoden kuluttua. Mitä asioita ja vaiheita vuosien aikana on tapahtunut, jotta onnistunut kumppanuus on rakentunut?